GLAS GORENJSKE

IZHAJA OD OKTOBRA 1947 KOT TEDNIK
S 1. JANUARJEM 1956 KOT POLTEDNIK
OD 1. JAN. 1960 IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO
IZDAJA ČP »GORENJSKI TISK« V KRANJU

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR
GLAVNI UREDNIK: SLAVKO BEZNIK

TELEF.: UREDNIŠTVO 24-75 in 21-90, UPRAVA 23-60
TEK. RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU
607-70-135 – IZHAJA OB PONEDELJKIH, SREDAH,
IN SOBOTAH – LETNA NAROČNINA 900,
MESEČNA 75, POSAMEZNA ŠT. 10 DIN

LETO XIII., ŠT. 103 — GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO — SOBOTA, 3. SEPTEMBRA 1960

Prostori

Zadnji, peti kongres SZDL je postavil v ospredje vprašanje prostorov osnovnih organizacij. Dejavnost krajevnih organizacij je omejena prav zaradi pomanjkanja prostorov. Spričo novih oblik dela po komisijah in še posebno klubskega življenja in podobno, še posebej postaja aktualen problem ustreznih prostorov.

V našem okraju je bilo že pred kongresom in tudi po njem precej govora o tej važni nalogi. Toda doslej je bilo bore malo narejenega. Ob tem pa se sliši celo napačna opravičila, češ da ni sredstev in da bodo v prihodnje pač morali o tem razpravljati skupno s sprejemanjem novih proračunov. Ob tem pa se premalo išče lastnih možnosti. Sem sodi predvsem možnost samoprispevkov, brezplačnega dela državljanov, sodelovanje z drugimi organizacijami na vasi in podobno.

Kakšno je stanje po posameznih občinah, še ni točnega pregleda. V radovljiški občini, kjer so že izdelali posebno anketo o tem vprašanju, so ugotovili, da je izmed 12 krajevnih organizacij samo 6 takih, ki se lahko poslužujejo določenih prostorov kot gostje itd., medtem ko ostalih šest organizacij sklicuje razne sestanke po gostilnah, odborniki imajo shranjen arhiv doma itd. Podobno je v škofjeloški občini, kjer od 24 krajevnih organizacij SZDL niti ena nima svojih prostorov. Tudi ankete v drugih občinah, ki so sedaj v teku, verjetno ne bodo pokazale bistveno drugačne slike. Povsod so organizacije SZDL brez prostorov. V najboljšem primeru imajo samo kot gostje na razpolago prostore, ki pa niti ne ustrezajo njihovim potrebam. Predvidevajo, da je približno 80 do 90 odstotkov organizacij, ki nima svojih prostorov.

Ob reševanju tega bo verjetno v mnogih krajih prišlo na dnevni red tudi vprašanje zadružnih in drugih domov. Res je, da ti domovi ne morejo kar odstopati svojih prostorov, hkrati pa organizacije SZDL nimajo niti sredstev za plačevanje najemnine. Morda bodo ponekod našli izhod v okviru občinskih ljudskih odborov. Predvidena so tudi določena sredstva oziroma olajšave za urejevanje prostorov organizacijam SZDL. Vsekakor pa drži, da bodo najprej prišli do ustreznih prostorov samo tam, kjer bo članstvo oziroma prebivalstvo pripravljeno tudi samo kaj prispevati.

K. M.

Nekaj misli ob zasedanju UO tovarne „Niko"

NOV USPEH

Moderna proizvodnja zahteva moderno organizacijo

Mnogi podatki govore, da se samoupravni organi, uprava podjetja in politične organizacije v »Niku« v Železnikih močno trudijo, da bi obrnili stvari na bolje. To kažejo med drugim zadovoljivi rezultati, ki so jih dosegli pri izpolnjevanju plana v prvem polletju.

Pretirano in tendenciozno je sicer trditi, da je bil — oziroma, da celo je — »Niko« v ne vem kakšni krizi. Ko človek vidi s kakšno prizadevnostjo delajo vsi po vrsti, kako se trudijo izpopolniti tehnološke postopke in organizacijo proizvodnje, spozna, da res ni treba biti v pretiranih skrbeh za nadaljnji razvoj podjetja. So sicer mnoge stvari, ki ovirajo kolektiv, da bi hitreje dosegel še boljše uspehe kot jih dosega doslej. Predvsem jim manjka sposobnega kadra. Podjetje se je hitro razvijalo. Začeli so na popolnoma obrtniški način — kot kovinsko obrtna zadruga. In prav določena obrtniška in zadružna gledanja postajajo vse močnejša ovira za moderno organizacijo proizvodnje v podjetju. Moderna tovarna, moderni stroji v njej, pa terjajo tudi moderno organizacijo proizvodnje.

Tudi s tem problemom so se v »Niku« spoprijeli in ni nobenega dvoma, da ga bodo uspešno rešili. Preteklo sredo je o težavah, ki se porajajo v organizaciji proizvodnje in podjetja sploh, razpravljal upravni odbor. Problemov je seveda več. Večjih in manjših. Osnovni problem, ki ga bo treba čimprej premagati, pa je po vsej verjetnosti še dokaj močan odpor proti raznim »novotarijam«, ki se na prvi pogled zde neproduktivne. Podjetje, kakršno je »Niko«, bi moralo imeti številčno in strokovno močno zasedeno pripravo proizvodnje in dobro opremljene laboratorije. Prav proti temu pa je v kolektivu še precej odpora. Dolgo je bilo treba prepričevati pristojne organe, da so odobrili minimalno vsoto denarja za opremo laboratorija. Težko je tudi še prepričati ljudi za stroji in posamezne vodje tako imenovanih produktivnih oddlekov, da je delo v konstrukciji, v pripravi dela, prav tako potrebno in koristno kot neposredno delo. Tu se najbolj čuti vpliv izrazito obrtniških gledanj na proizvodnjo, kjer vsakršna režija predstavlja določen izpad v proizvodnji.

Kolektiv je mlad — saj je od 475 zaposlenih preko 360 mladih ljudi. Zato ni dvoma, da bo z resnim delom in kritičnim odnosom do napak, ki se pri delu povsod nujno pojavljajo, premagal te težave. Pri tem bo moral seveda nekoliko širše pogledati na stvari. Premostiti bo moral nezaupanje do »tujcev«, kajti malo je verjetno, da je za kolektiv res koristno postavljati na vodilna mesta izkušene delavce iz proizvodnje, ki pa se na novih delovnih mestih ne znajdejo in ne morejo dati iz sebe vsega tistega, kar bi sicer lahko dali in kar tudi hočejo dati za napredek podjetja. Zato nastajajo problemi tudi pri nagrajevanju. Vsekakor je treba stremeti, da bodo imeli vsi zaposleni možnost, da si pridobijo čimvečjo tehniško-strokovno in organizacijsko znanje. Industrijska proizvodnja, kakršna je v »Niku« terja mnogo visoko strokovnega kadra, še posebej glede na perspektivo razvoja podjetja. Toda kar čez noč se ne da storiti vsega. Smotrneje je odpreti vrata vsakomur, ki je po svojih sposobnostih resnično pripravljen delati za napredek podjetja.

Razprava o teh problemih na upravnem odboru minulo sredo da slutiti, da v podjetju pravilno ocenjujejo vse te probleme in da jih bodo v bližnji prihodnosti skušali rešiti. To bo nov uspeh na poti premagovanja podedovanih težav.

-ik

Prijetnih poletnih uric počitnic je konec. Z današnjim dnem se je pričelo novo šolsko leto. Otroci pa bodo kljub temu lahko imeli še dovolj časa za razne igre, če si bodo znali razporediti čas za učenje in vse ostalo. Če jih bodo pri tem usmerjali tudi njihovi starši, pa bo ob koncu šolskega leta spet zvrhana kopica zadovoljstva

Franc Vidervol novi predsednik ObLO Kamnik

KAMNIK – V soboto dopoldne je bila v Kamniku seja Občinskega ljudskega odbora na kateri so sprejeli 7 odlokov Na seji je novi predsednik ObLO Kamnik Franc Vidervol prejel posle od dosedanjega predsednika Alfreda Janka

Razgibana dejavnost SZDL v Tržiču

Problem še vedno prostori

Na zadnjem kongresu Socialistične zveze delovnega ljudstva je bilo precej govora tudi o klubskem in družabnem življenju članov po osnovnih organizacijah na terenu. Tokrat smo se o tem pozanimali v Tržiču, kjer je stanje precej slabo. Seveda so največji problem — prostori. Skoraj nikjer, razen nekaj izjem, nimajo primernega prostora, vsaj za sestanke, kaj šele za ostalo dejavnost. Kaže pa, da tudi v bližnji prihodnosti tega problema v tržiški občini še ne bodo rešili.

V Kovorju se že dalj časa pripravljajo na gradnjo doma kulture, tudi v Lešah že kaže na bolje, ker bodo menda pri nekem privatniku uredili sobo za družabno življenje in za sestajanje. V Križah že imajo svoj prostor, medtem ko je na Brezjah, v Seničnem in Sebenjem stanje porazno. Tu najdejo rešitev tako, da se sestajajo kar po privatnih hišah. Nedvomno pa jim to precej ovira delo. Toda kljub temu so te osnovne organizacije precej delavne, za kar gre zasluga vsemu članstvu.

Precej v slabih prostorih je tudi sam Občinski odbor SZDL v Tržiču. V takih pogojih, kot dela sedaj je delo skoraj nemogoče, saj se štirje ljudje stiskajo le na nekaj kvadratnih metrih prostora. Stane se bo malo izboljšalo, ko bo dograjen prepotrebni nov zdravstveni dom v Tržiču. Ko se bodo zdravstvene ustanove preselile v svojo zgradbo, potem kaže, da bo na razpolago okoli 20 pisarniških prostorov, ki bodo vsaj delno rešili trenutno pomanjkanje pisarniških prostorov.

Pravijo, da je na vasi in v mestu precej problemov. Marsikaj bo še treba rešiti na področju kmetijstva, kot tudi na področju stanovanjskih skupnosti. Člani SZDL se precej zanimajo za skrb za otroka, saj imajo v načrtu, da bodo s prostovoljnim delom začeli graditi igrišča in nekatera, ki so že v gradnji še dokončali. Kaže pa, da so v zadnjem času vsi prebivalci tako na vasi kot v mestu precej bolj zainteresirani v kakšne namene se porabi denar. Seveda, v prvi vrsti potreb so v Tržiču stanovanja in pa nova šola, saj prostori v sedanji šoli sploh več ne ustrezajo sodobnim načelom pouka.

Člani Socialistične zveze v Tržiču prav tako mislijo na izobraževanje. Najprej bodo za vsa vodstva osnovnih organizacij SZDL pripravili predavanja iz kongresnega materiala, Delavska univerza pa bo pripravila predavanja za ostalo članstvo.

Izobraževanje v okviru Delavske univerze

Začetek šolskega leta postaja iz leta v leto vse širši pojem. Konec vročih poletnih dni ne pomeni le začetek obveznega šolanja, temveč tudi nadaljevalnega izobraževanja za odrasle. Za izobraževanje odraslih v obliki raznih šol in tečajev pa sedaj skrbe delavske univerze, ki so v vseh občinah. Kranjska Delavska univerza je te dni že razpisala dva tečaja in eno šolo. Za strokovno usposobitev kadrov, ki so zaposleni v komercialnem oziroma računovodskem sektorju bo imela osnovne komercialne tečaje, in sicer: tečaj za organizacijo podjetij s korespondenco, tečaj za osnove knjigovodstva z gospodarskim računovodstvom, stenografski tečaj in strojepisni tečaj. Nadalje bo imela začetni angleški intenzivni tečaj po magnetofonski metodi in administrativno šolo za odrasle, ki naj usposobi administrativni kader za ustanove in podjetja. Šola bo imela dva semestra po 18 tednov, slušatelji pa bodo dobili z zaključnim izpitom tudi ustrezno diplomo o dovršeni redni dvoletni administrativni šoli.

Pričetek vseh tečajev kranjhodnji mesec, čas za prijavo pa ske Delavske univerze bo prije do vključno 25. septembra v Delavskem domu, kjer ima Delavska univerza svoj sedež.

Otvoritev nove šole

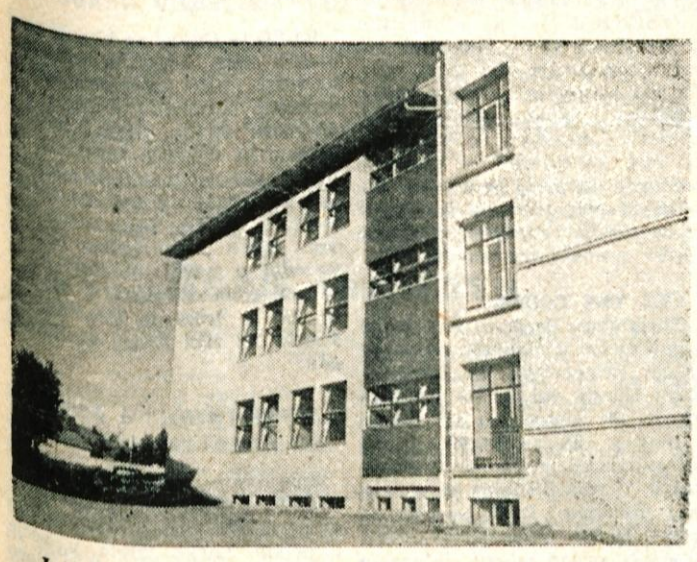

Jutri, v nedeljo, 4. septembra ob 9. uri dopoldne, bo v Škofji Loki otvoritev nove vajenske šole. Nova šola je pravzaprav pridzidek k osnovni šoli oziroma loški gimnaziji, tako da z njima tvori zaključeno celoto.

Za Škofjo Loko je zgraditev nove šole velika pridobitev. Vajenska šola bo tako po 71. letih obstoja prvič dobila svojo lastno zgradbo. Nova šola bo služila učencem lesne stroke iz vsega okraja in učencem kovinske stroke iz občin Bohinj, Železniki in Škofja Loka. Učilnice so zelo sodobno opremljene, prav tako tudi delavnice. Delavnico kovinske stroke je v glavnem opremila Loška tovarna hladilnikov. Z dograditvijo šole so dani vsi materialni pogoji za izvedbo šolske reforme tudi v vajenski šoli.

Ob otvoritvi nove stavbe bo otvorjena tudi razstava, na kateri bodo vajenci lesne in kovinske stroke ter slušatelji tehniške šole – oddelka za odrasle, razstavljali svoje izdelke. Prikazani bodo tudi pogoji za vstop v razne poklice.

Skrb vzgoji šolskih vodstev Ljudske mladine

Bohinj, 1. septembra. V okviru številnih letošnjih seminarjev, ki jih prireja za smotrno vzgojo vodstev Ljudska mladina CK LMS v svojem mladinskem izobraževalnem centru v Bohinju, je bil sinoči zaključen desetdnevni seminar, namenjen šolskim vodstvom in predstavnikom občinskih komitejev LMS. Na seminarju, ki mu je prisostvovalo 43 mladih predstavnikov vodstev šolskih mladinskih komitejev ter občinskih forumov LMS, so razpravljali predvsem o aktualnih vprašanjih dela z mladino v času njenega obveznega šolanja.

OBRAZI IN POJAVI

NA TUJ RAČUN

Mlado dekle išče službo. Pravkar se je izučila. Kakšen je njen poklic pravzaprav niti ni važno, kajti to se dogaja povsod, v vseh poklicih. To je ena tistih »čudežnih formul« za bogatenje privatnih obrtnikov.

Tri leta je kot vajenka opravljala vse posle pri mojstru. Od kvalificiranih do nekvalificiranih. Pošteno je delala za slabo nagrado. V tretjem letu ji je mojster plačeval le 3500 dinarjev na mesec. Delala pa je vse tako kot izučena delavka. Celo kako uro čez običajen delovnik. In sedaj, ko se je izučila ni več prostora zanjo v delavnici. Mojster bi jo moral plačati bolje — kot pomočnico. To pa ne »zmore« ji je dejal, zato naj si poišče službo drugod. Mojster pa si je poiskal že drugega vajenca.

Taki pojavi niso osamljeni. Delovna zakonodaja je v tem pogledu močno pomanjkljiva in dopušča ta nečedna dejanja. Če bi se vajenec uprl — toda malo jih je, ki bi se upali upreti mojstru — bi lahko ostal na poslu še pol leta. Potem bi moral iti, kajti delodajalec je le pol leta po izučitvi dolžan obdržati delavca. Mar bi se tu res ne dalo storiti nekaj več za zaščito delavca, zaposlenega pri privatnikih?

Je pa še drugo vprašanje. Bolj kot doslej bi namreč kazalo razmišljati o novem sodobnem načinu vzgoje obrtniškega kadra tudi pri privatnikih. To bi bilo hitreje in ceneje. Hkrati pa bi lahko prav na ta način preprečili izkoriščanje tako imenovanih vajencev s strani mojstrov. Že v drugem letu uka, še bolj pa v tretjem, dela vajenec praktično vse tisto, kar mora delati kvalificiran delavec. Manjka mu sicer izkušenj pa tudi nauči se v teh dveh letih še marsikaj. Toda v nobenem primeru vajenčeva nagrada ni ekvivalent za njegovo družbeno koristno delo, ki ga v tem obdobju opravlja.

Morda bo dekle, ki išče službo, lahko našlo zaposlitev. To je celo zelo verjetno, kajti povsod manjka delavcev. Toda, se bo mogla zaposliti na tistem delu, za katerega se je tri leta pripravljala? Tako bo spet začela znova. Vsa leta uka bodo vržena proč. Proč za njo samo, proč za vso našo družbo. In to samo zato, da je imel pri tem korist posameznik!

ABC

Brigada se je vrnila

V sredo, 31. avgusta, se je vrnila v Škofjo Loko mladinska delovna brigada, sestavljena iz mladincev in mladink škofjeloške občine. Brigada je bila mesec dni na izgradnji ceste Bratstva in enotnosti v Leskovcu. Bila je trikrat udarna in trikrat posebno pohvaljena. V brigadi je bilo proglašenih 17 udarnikov.

Križem po Golniku

KLUBSKI PROSTORI

GOLNIK — Na pobudo osnovne organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva in ostalih organizacij na Golniku, so prenovili staro hišo, v kateri imajo svoje klubske prostore. Za Golničane je to velikega pomena, saj se doslej prebivalci tega kraja niso imeli kje sestajati. Hkrati bodo ti prostori služili tudi za razvedrilo, saj bodo v eni izmed sob namestili televizijski sprejemnik, dnevno časopisje, knjige itd. V tej stavbi pa bo dobila svoje prostore tudi Ljudska tehnika na Golniku.

ŠE EN TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK

Bolnišnica za tuberkulozo na Golniku, je v teh dneh nabavila še en televizijski sprejemnik za svoje paciente. Enega so imeli že prej, vendar je potreba pokazala, ker je veliko zanimanje za televizijo, da nabavijo še enega. Prav sedaj je ob televizijskih ekranih na Golniku precej gledalcev, ki si vsak večer pozno v noč ogledajo prenose olimpijskih iger.

LETOVANJE V PORTOROŽU

Letos je z Golnika letovalo že precej uslužbencev iz Bolnice za tuberkulozo. Tu je sindikalna podružnica Bolnice kupila svoj počitniški dom v Portorožu, kjer se sedaj vsakih štirinajst dni izmenja po 20 letoviščarjev. Do sedaj jih je letovalo na morju že okoli 120 Golničanov.

IN ŠPORTNA DEJAVNOST

Nad rokometnim igriščem na Golniku so že zasvetile luči, tako da rokometaši lahko igrajo tudi nočne tekme. Še bolj prikladno pa je to za uslužbence iz bolnišnice, ki se lahko razgibajo v večernih urah, medtem ko popoldne nimajo časa. Kmalu bodo na Golniku končana tudi ostala igrišča za odbojko, badminton in kolarko. Seveda so na Golniku vse to naredili z združenimi močmi vseh množičnih organizacij, precej pa je prispeval tudi sindikat Bolnišnice.

S TRENINGI SO ŽE PRIČELI

Rokometaši in rokometašice golniškega Storžiča so v teh dneh že pričeli z rednimi treningi, saj ni daleč več, ko se bo pričelo tekmovanje v ligah. Ženska ekipa bo letos prvič nastopala v I. republiški ženski rokometni ligi, moška ekipa pa bo igrala v gorenjski podzvezni ligi in bo nekoliko pomlajena. V teh dneh sta na Golniku zaključila skupne priprave za tekmovanje v republiški rokometni ligi tudi ljubljanski Slovan z žensko in moško ekipo in kranjska Mladost z žensko ekipo. Prav tako pa je na Golniku, Gorenjska rokometna podzveza organizirala vaditeljski in sodniški tečaj.

-vič

NAŠ RAZGOVOR

KORISTNA PRIDOBITEV

Šolska vrata so se odprla. V ponedeljek, se bo začelo zares. Ko smo v teh dneh obiskali več šol na Gorenjskem, so povsod belili in pospravljali, da bi bilo do časa vse nared.

V Železnikih smo se razgovarjali z upraviteljem šole tovarišem Kejžarjem o težavah pred začetkom šolskega leta.

»Na naši šoli,« je dejal tovariš Kejžar, »je stanje kar zadovoljivo. Manjka nam le germanist. Mnogo slabše pa je na ostalih šolah v občini. Za sedaj še nimamo učiteljev v Sorici, Zalem Logu, Martinj vrhu, Luši, Lenartu in Bukovščici. Ker je povsem nemogoče vključiti učence iz teh šol v druge šole, bomo skupaj z okrajem morali najti vsaj zasilno rešitev, kajti v nobenem primeru ne bi smeli dopustiti, da bi ti otroci ostali brez šolskega pouka. Prihodnje leto bo položaj že boljši, kajti občinski ljudski odbor štipendira 17 učiteljiščnikov, od teh bodo 4 prihodnje leto že končali šolanje.

»Kako pa je s preskrbo s šolskimi knjigami in potrebščinami?« nas je zanimalo, kajti v Železnikih doslej še nimajo knjigarne in papirnice.

»S tem so vsako leto velike težave. Težave so že v tem, ker učbeniki zelo neredno izhajajo. Še posebej pa je težko vsakemu učencu posebej hoditi ob začetku šolskega leta v Škofjo Loko ali celo v Kranj po knjige in druge šolske potrebščine. Ker mnogi učenci niso imeli prilike, da bi si sami preskrbeli vse potrebno za šolo, smo morali mi zbirati denar in pošiljati ljudi nakupovat knjige, zveske in drugo. To je samo motilo redni pouk.

Med letom so učenci sicer lahko nabivili zveske v špecerijski trgovini, vendar tu ni ravno najprimernejši prostor za prodajo teh stvari, razen tega pa je bila - povsem razumljivo — izbira dokaj majhna.

Zategadelj vsi na šoli prav toplo pozdravljamo pobudo časopisnega podjetja Gorenjski tisk, da odpre pri nas v Železnikih specializirano trgovino s papirjem, knjigami in drugimi šolskimi ter pisarniškimi potrebščinami. To bi nam prihranilo mnogo potov in skrbi.

Razen navedenih predmetov bi v novi trogvini lahko prodajali tudi lažje leposlovje, ki bi mnogim pomenilo prvi korak k resnejši literaturi. Tudi vsi slovenski časopisi in revije bi morali biti vedno na razpolago, za začetek vsaj v manjših količinah. Doslej smo bili za to prikrajšani. Kupil si lahko edino »TT«, in sicer v gostilni.«

Zvedeli smo...

△ ObLO Škofja Loka je občinskemu strelskemu odboru dodelil 150.000 dinarjev. To pa je odločno premalo, če pomislimo, da mora ta organ finančno vzdrževati 4 strelske družine in 5 sekcij. Vendar so ta sredstva za 50.000 din večja kot lani.

△ **Gradnja nove osnovne šole na Planini ne gre tako hitro, kakor bi bilo želeti, zaradi težav dobave gradbenega materiala, to predvsem cementa, vendar so dela že v tretji fazi skoro končana. Predvideva se, da bo šola končana za občinski praznik leta 1961.**

△ Na osnovni šoli v Šenčurju bodo letos prvič uvedli tudi 8. razred. Zato je bil na zadnji seji Sveta za šolstvo občine Kranj sprejet sklep, da se vsi učenci iz tega področja, ki so hodili v 7. razred v Kranj prešolajo v Šenčur.

△ **Delovni kolektiv Instituta za elektrozveze Ljubljana ima že nekaj časa na Krvavcu svoj počitniški dom, ki se ga v glavnem poslužujejo tako, da hkrati letujeta dve družini.**

△ V Kamniku je lani gledalo filmske predstave 121.363 obiskovalcev ali povprečno 1145 vsak film. Predvajali so 108 filmov, med temi 19 domačih.

△ **V Mengšu gradijo 3 tovarniški obrati ob Kidričevi cesti petnadstropno stolpnico, v kateri bodo stanovanja za uslužbence, v pritličju pa trgovine.**

△ V Kamniku so povezali tovarno Titan in Domžalsko cesto do gostilne Beve s široko asfaltno cesto.

△ **V Lazah v Tuhinjski dolini so pri gradnji Zadružnega doma začeli že z notranjo ureditvijo prostorov.**

△ V Kamniku je bilo v letošnji poletni sezoni več promenadnih koncertov godbe Solidarnosti pod vodstvom novega kapelnika Viktorja Mihelčiča.

△ Pred nedavnim je umrl v Kamniku ravnatelj Mestne hranilnice in delovni član mnogih političnih organizacij tov. Alojz Bizjak. Pokopali so ga preteklo soboto ob veliki udeležbi Kamničanov.

△ **V tovarni Titan v Kamniku bo 3. septembra ustanovni občni zbor Kluba mladih proizvajalcev.**

Treba bo več povezave

GOLNIK — Pred kratkim je imela osnovna organizacija LMS Golnik svojo redno sejo, ki ji je prisostvoval tudi predstavnik Občinskega komiteja LMS Kranj Zvonko Starc. Med drugim so obravnavali številne probleme in podatke o delu aktiva. Ugotovili so, da je delo organizacije dokaj dobro, zlasti na političnem, športnem in kulturnem področju. Vse premalo pa je mladina delala za nepredek na vasi. Kaže, da se je premalo povezala s kmetijsko zadrugo. Sodelovanje med kmetijsko zadrugo in mladino sploh ni, saj ni v upravnem odboru nobenega mladinca. Sklenili so, da bodo obnovili sodelovanje med mladinsko organizacijo Iskre in Golnika, razen tega pa bodo pričeli s pripravami za kulturno zabavno življenje mladine itd.

-an

5 kilometrov bližje do Radovljice

BESNICA — V avgustu so pričeli delavci Vodne skupnosti za Gorenjsko preurejati cesto III. reda iz Rakovice proti Besnici. Tu gre za prestavitev ceste iz desne strani železniške proge na levo stran pri železniški postaji v Besnici v skupni dolžini 750 m. Za to delo so se odločili iz več razlogov. Nedvomno pa je glavni vzrok ta, ker je reka Sava pogosto preplavljala cesto in jo razkopavala. Cesta je bila tudi nepregledna in pogostokrat zaprta, ker je dvakrat prečkala progo. Razen tega bo nova trasa nekoliko krajša in cesta precej širša, tako da bo sposobna za vsak avtomobilski promet. Dela na novi trasi so zelo težavna, ker bodo morali izravnati hrib in z njegovo zemljo zasuti valovito zemljišče, tako da bo nova cesta povsem ravna. V načrtu imajo tudi, da bodo razširili cesto še proti Podnartu v dolžini 2500 m. Tako bo možno priti z vsemi motornimi vozili preko Besnice v Podnart in naprej preko Kamne Gorice v Radovljico po skoraj 5 kilometrov krajši poti kot če bi vozili po cesti I. reda Kranj—Radovljica. Ta cesta bo imela tudi to prednost, ker bo razbremenila precejšen promet na cesti I. reda.

-an

PRAZNIK VAJENCEV V CERKLJAH

CERKLJE — Preteklo nedeljo, 28. avgusta, so se v Cerkljah zbrali številni vajenci, ki so obiskovali tamkajšnjo vajeniško šolo, da dostojno zaključijo obstoj te šole. Ta se bo namreč z novim šolskim letom vključila v Vajeniško šolo v Kranju. Vajenci pa se bodo šolali v Tržiču, Šk. Loki in Kranju. Po slovesni prireditvi so napravili tudi izlet na Jezersko.

MLADINSKA ORGANIZACIJA V PODBLICI JE MARLJIVA

PODBLICA — Tudi v Podblici imajo že nekaj časa svojo mladinsko organizacijo, ki šteje 34 mladincev in mladink. V to so vključeni tudi mladinci in mladinke iz Nemilj. V zadnjem času so organizirali več poučnih izletov. Obiskali so Ratitovec, Jamnik, zadnji izlet pa je bil v Belo, kjer so imeli tudi prijateljsko srečanje.

Pohvaliti je treba aktiv, ker je letos organiziral za mlada dekleta enomesečni kuharski tečaj, ki gaje obiskovalo 18 mladink. Le-te so se naučile skoraj vseh potrebnih gospodinjskih veščin.

PRECEJŠNJE ZANIMANJE ZA TELEVIZIJSKE ODDAJE

JESENICE — Za olimpijske igre v Rimu je na Jesenicah izredno zanimanje. Vsi javni televizijski sprejemniki imajo vsako popoldne polno obiskovalcev. Društvo inženirjev in tehnikov, ki ima sprejemnik v klubskih prostorih Kazine, je moralo zato izdati celo posebne dovolilnice in vpeljati stražo pri vhodu spričo prevelikega navala

ČEZ TRI TEDNE

Turistično društvo in druge organizacije v Bohinju so se že začele pripravljati za tradicionalni Kravji bal, ki bo pri Zlatorogu ob jezeru čez tri tedne, v nedeljo, 25. septembra. — Te prireditve so znane že iz predvojne. V zadnjih letih pa so vse bolj obiskane. Lani je bilo že preko 20.000 udeležencev. Zato skušajo organizatorji letos še bolj izpopolniti in razširiti program te prireditve.

KAMNIČANI NA IZLETU

KAMNIK — Turistično društvo v Kamniku je nagradilo vse posestnike stanovanj, ki zadnja leta prizadevno urejujejo zunanjost svojih hiš in vrtove s cvetjem Organiziralo je izlet na Gorenjsko Kamničani so obiskali Kropo in si ogledali njene znamenitosti in starodavno žebljarstvo, ki so ga vse do srede prejšnjega stoletja Kamničani posnemali v svoji delavnici

NA JESENIŠKEM KOPALIŠČU PO VEČ TISOČ KOPALCEV

JESENICE — Že ves avgust od otvoritve je bilo jeseniško kopališče lepo obiskano, in mnoge hladno vreme niti ni motilo. Prav toplejše vreme, ki je nastopilo v zadnjem tednu, pa privablja na kopališče dnevno tudi po več tisoč kopalcev. Bazen do globine 41 m je nabit da v njem ni niti možno plavati in le nekoliko boljše je v globokem delu bazena. Zato je nujno, da bo otroški bazen skoraj dograjen, kajti sedaj so tudi najmlajši seveda s starši vred v velikem bazenu.

MOSTOVI NA GORENJSKEM

Na cesti I. reda je osem lesenih mostov, ki pa dopuščajo le do 10 ton obremenitve, kar praktično izključuje ves težji tovorni in avtobusni promet. Razen tega pa sta na tej cesti dva (Bistrica in Moste) tako slaba, da jih je uprava za ceste LRS preuredila za enosmerni promet.

Na cestah II. reda je 28 lesenih mostov. Tudi ti so zelo slabi in je njihova dovoljena obremenitev od 3 do 8 ton. Kljub takšnemu stanju in označbi dovoljene obremenitve se preko teh mostov še vedno odvija ves tovorni in potniški promet.

Na cestah III. reda je 28 lesenih mostov. Stanje na njih pa je mnogo bolj ugodno in je v Podnartu most v zelo slabem stanju.

Za mostove na cestah IV. reda pa ni točnih podatkov, ugotovljeno je le, da jih je kakih 50 % v zelo slabem stanju.

-an

500 prostovoljnih ur

KOKRICA — Mladinski aktiv na Kokrici je še zelo mlad saj je bil ustanovljen med zadnjimi v kranjski občini. Toda delo aktiva je pohvalno, čeprav je bilo nekaj časa v aktivu mrtvilo. Omeniti je treba, da so mladinci sodelovali na vseh delovnih akcijah, pri adaptacijskih delih na Zadružnem domu, pri gradnji novega gasilskega doma in pri pripravah za praznovanje Dneva borca ter pri tem opravili 500 prostovoljnih delovnih ur. Razen tega so organizirali tudi izlet aktiva v Begunje in si tam ogledali zanimivosti iz NOB.

-an

Kulturno sodelovanje

JESENICE — Prihodnjo soboto odpotujejo jeseniški Svobodaši, člani ansambla narodnih plesov in pesmi na trodnevno turnejo po Slovenskem Koroškev. Kot gost Slovenske prosvetne zveze v Celovcu bodo nastopali v Globasnici, v Tabovljah, na Reki in na Brucah.

REKORDEN OBISK NA BLEJSKEM GRADU

BLED — Odkar so blejski grad uredili tako lepo in mikavno, nenehno raste zanimanje za to najlepšo turistično točko v neposredni bližini Bleda. Obiskovalcev, ki si želijo razgledati po blejski okolici in hočejo spoznati to zgodovinsko posebnost z urejenim muzejem, je iz leta v leto več. Obisk v letošnjem letu je dosedaj največji. Medtem ko si je lani ogledalo muzej 34.600 ljudi, se je letos ta številka povzpela na nad 55.000 obiskovalcev.

JUTRI PRIDE NA JESENICE 400 RUDARJEV IZ LAŠKEGA

Jesenice — Svet svobod in prosvetnih društev občine Laško organizira že nekaj let članom Svobode Laško izlete v večje kraje. Obiskali so že Rab, Novo Gorico in Velenje, letos pa bodo obiskali Jesenice in Bled. Okoli 400 do 500 rudarjem, članom laške Svobode, ki pridejo jutri ob 8.30 uri s posebnim vlakom na Jesenice, bo priredila Svoboda Jesenice sprejem na železniški postaji. S postaje bo krenila povorka pred Čufarjevo gledališče, kjer bodo priredili gostje enourni kulturni program. Program bodo izvajali godba na pihala, moški in mešani pevski zbor ter tamburaški orkester.

U.

Za boljšo orientacijo po Bledu in okolici

Bled — Število v privatnih tursitičnih sobah se je v letošnji sezoni v primerjavi z lansko precej povečalo. Temu je nedvomno vzrok boljša evidenca in organizacija oddajanja sob privatnikom. Oddajna služba vodi letos po pripojitvi bivše potovalne agencije Triglav le eno podjetje, in sicer Kompas na Bledu. Pomanjkljivost pri oddajanju privatnih turističnih sob pa še vedno obstaja v tem, ker se gostje potem, ko jih že napotijo k privatniku spričo slabe orientacije in brez pravih označb ulic in naselij težko znajdejo. Občinski ljudski odbor Bled je že sprejel sklep o novem poimenovanju cest in ulic ter o numeraciji hiš. Ko bo ta zadeva dokončno urejena, se bo stanje v tem pogledu nedvomno precej zboljšalo. Veliko pa bi za boljšo orientacijo po Bledu in okolici pomagal pregleden orientacijski zemljevid z označbami ulic, naselij, gostišč in hotelov, hiš s turističnimi sobami in turističnih točk in zanimivosti. Vsakdo, ki obišče Bled, se prav gotovo ne bo posluževal vodičev. Pravzaprav pa ti ne bodo mogli vsem ustreči.

25.000 KOPALCEV NA SORI

SORA — Lepo sočno in toplo vreme je v nedeljo privabilo na kopanje na Soro rekordno število kopalcev. Od Škofje Loke do Medvod je bilo okoli 25.000 ljudi, največ iz Ljubljane in Kranja. To je prav gotovo največje število kopalcev letos na Sori.

-an

Delovni uspehi mladinskih brigad

V četrtek sta zaključili enomesečni delovni akciji pri gradnji osrednjega športnega stadiona v Kranju III. štajerska celjska MDB XIV. divizije in IV. kranjska MDB »Ivo Slavec-Jekel«, ki sta v razmeroma kratkem obdobju dosegli prav lepe delovne uspehe, kar velja še posebno za Celjane, ki so pod vodstvom komandanta Fredija Božiča bili poleg specialne pohvale brigadnega naselja deležni še treh udarniških priznanj. Tudi Kranjčani so zabeležili v svojih prizadevanjih solidne uspehe, saj so bili celo trikrat udarni. Po mnenju pristojnih forumov mladinskega naselja »Franc Vodonadaljevali zemljska dela pri izpivec« bodo po odhodu brigad gradnji športnega stadiona, ki bodo predvidoma zaključena do 29. novembra, Dneva republike, gojenci kranjskih srednjih in strokovnih šol, ki bodo s svojimi deli sodelovali vsak po teden dni.

BLIZU 2 MILIJONA DINARJEV NAGRADE

JESENICE — V velikih počitnicah sprejme Železarna Jesenice na prakso okoli 200 študentov in srednješolcev. Ti dobijo mesečno nagrado v razponu od 8.000 do 11.000 dinarjev, kar znese za vse praktikante blizu 2 milijona dinarjev. Razen nagrade, da Železarna Jesenice praktikantom, za katere izdela programe prakse ločeno po letnikih in strokah šole, tudi strokovno vodstvo, oziroma nadzorstvo, ker se v polni meri zaveda, da je teoriji nujno potrebna praksa.

U.

V BOHINJU 6 STANOVANJ

Na seji upravnega odbora Sklada za stanovanjsko gradnjo v Bohinju so pred dnevi razpravljali o sredstvih, ki so letos na razpolago za to dejavnost. — V celoti bo letos manj sredstev v skladu kot lani, dasi bo znašala samo hišnina (najemnina stanovanj) približno 6 milijonov dinarjev. Ker so letos porabili še 12 milijonov dinarjev ostalih iz lanskega sklada, bodo vendar sredstva zadostovala. Skupno bodo letos tam osposobili za vselitev 6 stanovanj: 2 v prostorih šole, 4 pa pri tako imenovanem »tunelu«.

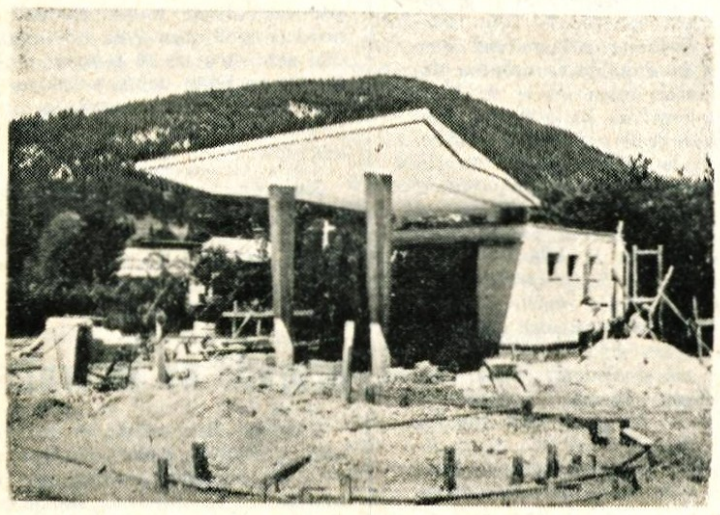

V skladu z asfaltiranjem in preurejevanjem cest se čuti po naših krajih tudi velika potreba po servisnih delavnicah in drugih službah, ki jih zahteva sodobni turizem. Na sliki: Čeprav ob koncu sezone, vendar bo marsikoga razveselila nova bencinska črpalka, ki jo končuje jo v Bohinjski Bistrici.

Kam v nedeljo?

Kranj — Ob 19. uri v soboto prvenstvena košarkaška tekma republiške lige Triglav : Branik.

Žiri — Gorenjsko prvenstvo v judu.

Cerklje — V Zalogu pri Cerkljah se bo začel plesni tečaj, kjer bo na sporedu tudi pouk »bongi-vongi-ja«. Začetek bo ob 14.30 uri v telovadnici.

Besnica — Turistično društvo Besnica priredi v nedeljo veliko tradicionalno zabavo ob slapu Šumu, kjer bodo igrali Veseli Kranjčani.

Podbrdo — Ob 11. uri bo Planinsko društvo Podbrdo odprlo planinsko kočo na Črni prsti.

Izgubljena tradicija

»Holcar 'ma šest otrok,
moke pa ni za 'n cmok.
Holcar, holcar, holcar!
Holcar pa mora bit' moj . . .«

Tu pa tam po dolini so se oglasile sirene. Iz tovarniških dimnikov se je valil črn dim. Ura je bila šest in poletno jutro se je bilo že zdavnaj razgibalo. Delavci so prijeli za brusilnice, za kladiva in dleta.

Mi pa smo bili v gozdu, visoko nad dolino. Tu je življenje začelo že prej in preznojene srajce so se že sušile na jutranjem soncu. Tu ni sirene ne

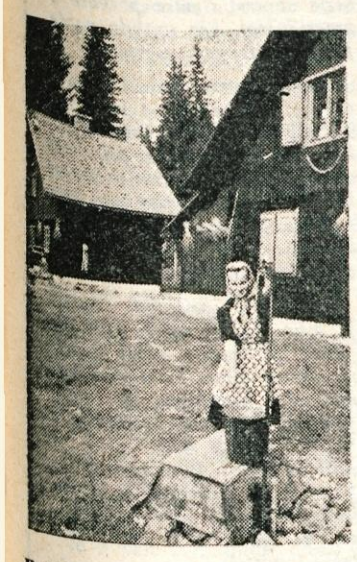

Poleti, kadar je lepo vreme je tukaj na Pokljuki kar prijetno, pravi Terezija Kozar. Toda pozimi!

dima. Kolektiv, približno 1400 delavcev je razkropljen čez Pokljuko, Jelovico do obronkov Kamniških planin. Nad 22 milijonov kubičnih metrov lesa je tod. Celo po obširnih ravninah od Udenboršta tja do Šenčurja in Reteč se bohotijo črni gozdovi. Toda vse to bogastvo ne smejo sekati kar tako. Niti 400 tisoč metrov letno, kolikor je prirastek. — Kljub temu daje gozdno gospodarstvo letno do 4 milijarde dinarjev vrednosti.

Včasih, ko še ni bilo dimnikov in siren po dolini, je bil glavni zaslužek v gozdu. Gostilničarji so živeli in bogateli malone samo od »furmanov« in »holcarjev«. Dekleta so se jih zelo rada oprijela.

Dandanes ti poklici izumirajo. Tradicija iz davnih časov se zelo hitro izgublja. Sinovi nekdanjih ponosnih drvarjev iz Gorjuš, Gorij in Sorice so zaposleni v tovarnah. Tradicijo gorenjskih gozdarjev prevzemajo mladi fantje iz Prekmurja, Bosne, Dalmacije. Prenekateri od teh še sploh ni videl gozdov. Z negotovostjo in previdnostjo prijemljejo v roke cepin, sekiro in žago. Kadar pa sneg pobeli košate vrhove visokih jelk, se v večini poslavljajo od gozdov in gozdarstva sploh. Redki so delavci, ki delajo po več let v gozdarstvu. Nobena dejavnost nima tolike fluktuacije, tako menjanje delavstva, kot prav gozdarstvo. Celo v gradbeništvu je bolje.

AVTOBUS IZ JELENDOLA

Jelendol nad Tržičem je bil že od nekdaj znan po veščih in krepkih gozdarjih. Tudi zdaj je tamkaj gozdarstvo na višku. — Toda malokdo izmed domačinov je še v tem poklicu. Mladim fantom pa še na misel ne pride, da bi nadaljevali tradicijo gozdarstva. Nekdanji tamkajšnji dvor preurejujejo v stanovanja za gozdne delavce, ki so prišli iz Prekmurja in Bosne. Nad 27 milijonov dinarjev so namenili za ta dela in obetajo 16 stanovanj. Toda čez leto, dve . . . Tudi njih bo morda poznejše življenje vleklo v tržiške tovarne in drugam.

Ko se je zjutraj ustavil v Tržiču avtobus iz Jelendola — je kakih 50 delavcev in delavk izstopilo in se potem porazgubilo po raznih podjetjih. — Starejši možak je bil dolga leta gozdni delavec. Tako so pojasnjevali drugi.

»Kako, da sedaj raje hodite v tovarno? Zakaj ste zapustili svoj stari poklic?« smo ga pobarali.

Ni bil pripravljen na razgovor. Tudi mudilo se mu je. Toda vendar:

»Dosti sem se jaz namučil po gošči. Naj gredo pa drugi. Prestar sem že za to. Kdo bi vzdržal dež in mraz; pa plezati vsako jutro v hrib! Avtobus me odpelje izpred praga, nobenega dneva mi ne vzame vreme in popoldne sem lepo že doma.«

POZIMI NI MOČ

Pokljuka. Mimogrede smo se ustavili v Gorjušah. Malo delavcev iz te vasi dela v gozdu. Tako imenovani »furmani« so izginili, ker dandanes je tam široka cesta in les prevažajo težki tovornjaki s prikolicami. Delo v gozdu pa se tako ne splača. Tako je tolmačil eden izmed domačinov.

»Kako, da se ne splača? Zakaj pa se splača drugim?«

»Oni dobijo terenski dodatek, ki ga mi ne bi dobili. To je lepih 300 dinarjev na dan, se pravi kakih 8 tisočasov na mesec. To je pa že nekaj. Mi pa . . . Čeprav znamo delati v gozdu, imamo tudi svoje hiše in vse. Druge pa iščejo naokrog, jih prevažajo, jim delajo stanovanja, še preden se privadijo delu pa gredo nazaj in stvar se začne znova.«

Nič več nismo spraševali. Preveč je že povedal možak, povedal odkrito in preudarno. Zato smo se raje začeli pogovarjati o vzdržljivosti lesene in žgane strehe in podobno.

Dober kilometer pred Mrzlim studencem smo se srečali s prvo skupino delavcev. S traktorjem so vlačili les k cesti. — Kar po 4 do 5 metrov naenkrat lahko naložijo. Koliko hitreje gre to kot včasih s konjem! — Tehnika, čeprav počasi, vendar prodira tudi v gozdarstvo. Pri Mrzlem studencu smo si ogledali hišice gozdnih delavcev. — Tamkaj je tudi menza.

Hišice so bile seveda prazne, kajti v tistem popoldanskem času so bili vsi na delu. Samo Terezijo Kozar smo našli tam. Večina delavcev je iz Prekmurja, pravi ona. Tudi ona je od tamkaj — iz Boreč pri Murski Soboti. Lani aprila je prvič prišla tu na Pokljuko. Tudi njen mož je tu zaposlen. Ona dela tudi v gozdu: zasluži po 600 do 700 dinarjev na dan. Seveda delajo po 10 ali tudi več ur.

Pozimi pa tu ni moč biti, je povedala Terezija. Kadar bo začelo snežiti, bo šla domov in se morda, če ne bo drugače, vrnila spet spomladi.

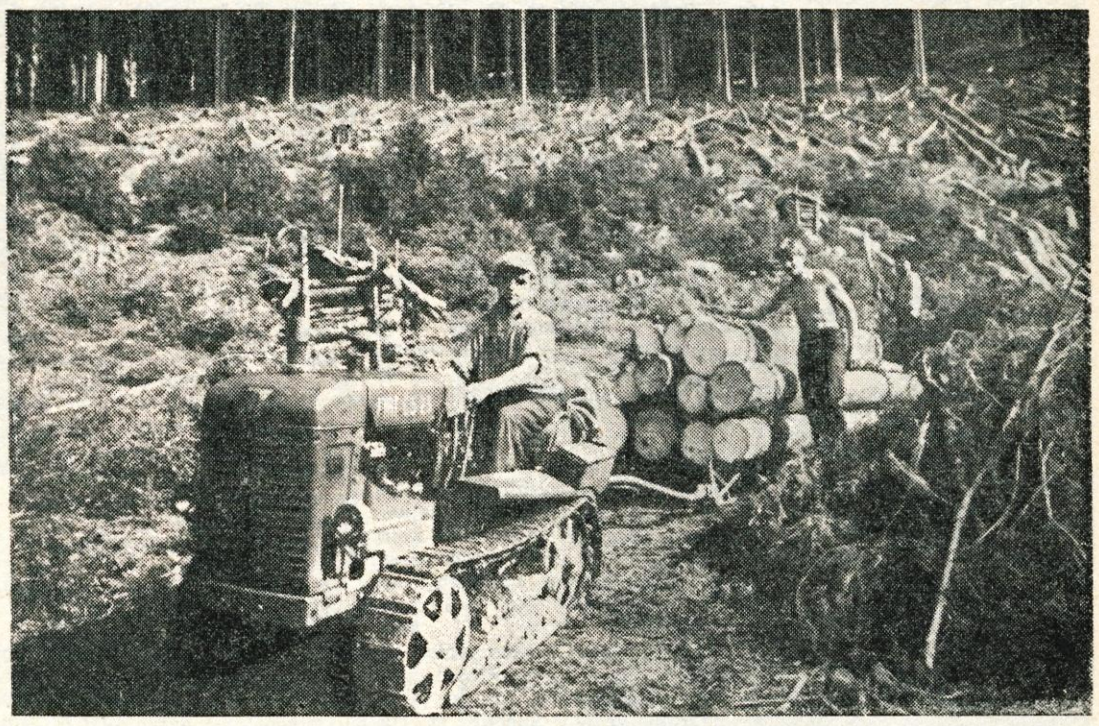

Mehanizacija bo v prihodnosti lahko največ prispevala k povečanju delovne storilnosti in tudi prijemkov gozdnim delavcem. Hkrati postaja delo prijetnejše in lažje. Na sliki: vlačilec na Pokljuki

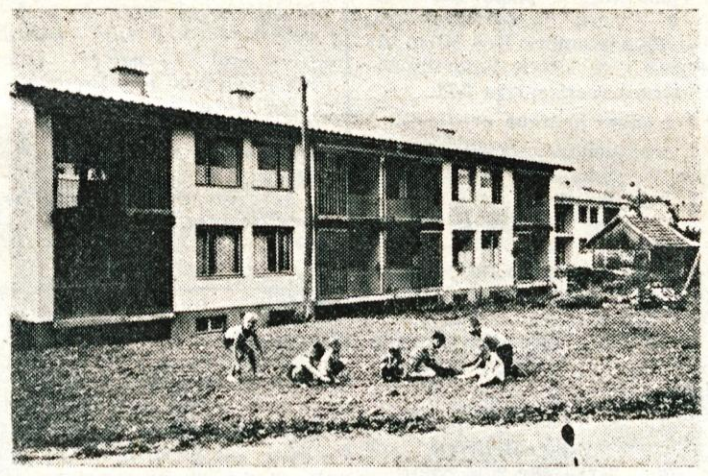

Tudi v Zgornjih Gorjah pri Bledu so zgradili dve stanovanjski hiši za gozdne delavce. Toda otroke, ki se igrajo na dvorišču, zaenkrat še prav nič ne mika Pokljuka in gozdarstvo

ČE NE BO DRUGAČE

Na Jelovico je malone več prometa kot v Kropo ali Železnike in prvi voznik tovornjaka je brez besede samo prijazno pokimal in pokazal na prostor zadaj za kabino.

Rovtarica je pravo naselje gozdnih delavcev. Tam je lepa menza, kjer sta dve kuharici iz Prekmurja pravkar pripravljali kosilo: juha, testenine s prikuho, veliko sveže solate, ki se je kar svetila od olja. Drugo dekle, prav tako iz Prekmurja, ki pere in pospravlja delavcem, je pokazala urejeno pralnico in kopalnico s tušem. Misli so nehote zbežale nazaj, v nekdanja predvojna leta, ko se za gozdne delavce nihče ni zmenil, kaj jedo, kje spijo in podobno. Sami so si kuhali polento trikrat na dan in spali pod lubjem.

Toda danes te primerjave niso pravilne. Zahteve delavcev so zmeraj večje.

Nanič Rašid je pred kratkim prišel iz Bihača. Lani je bil z mladinsko brigado na avtocesti. Pet jih je prišlo iz njegovega kraja. Tu ni dolgčas. Zvečer poslušajo radio. Zlasti rezultate olimpiade iz Rima. V kino lahko gredo ob nedeljah v Bistrico. Seveda je to daleč.

Tudi Peter Lukač iz Sunja pri Splitu se ne pritožuje. Hrana, bivališče in tudi zaslužek — vse še gre. Toda sedaj v septembru mora domov. Veseli se sedanjega sonca in upa, da bo trgatev na njegovem vinogradu dokaj bogata.

»Boš še prišel na Jelovico prihodnje leto?«

»Ne vem, če še pridem,« je odvrnil z dokajšnjo mero previdnosti.

Prav podobno so povedali in govorili o življenju, o zaslužku in o razvedrilu na Jelovici drugi delavci iz Prekmurja, iz Loke, iz Bukovega in od drugod. Večina njih so prišli v gozdarstvo le zaradi trenutne potrebe; ker pri njih ni tovarn, kot je zlasti dejal fant iz Bihača in oni iz Sunja. Če bodo še drugo leto prišli je pa stvar časa in premisleka. Če ne bo drugače.

Zakaj?

Hkrati so delavci veliko povedali tudi o nagrajevanju in zaslužku, o tem, kako so jih bolele roke in rebra v začetku, dokler se niso utrdili itd.

Ko smo se po vseh obiskih in razgovorih z gozdnimi delavci vračali iz Bohinja proti Kranju so se porajale razne misli o tem problemu.

So mar res samo tovarniški dimniki in sirene po dolinah krive, da dandanes ne dobimo delavcev za gozdarstvo? — Ni morda okosteneli način nagraposlijo v industriji? — Nismo mar podcenjevali vrednost oziroma težino dela v gozdu? Zakaj za to delo lahko dobimo samo še posamezne delavce iz industrijsko nerazvitih krajev? — Toda tem je treba postaviti stajevanja delno kriv, da se domači, izkušeni delavci raje zanovanja, in kdo naj zagotovi, da bodo oni stalni gozdni delavci?

Elastičnejše in vzpodbudnejše nagrajevanje in več skrbi za življenjske razmere teh delavcev bo vsekakor v prihodnje moralo izravnati sedanje razlike in napraviti »holcanje« prav tako privlačno kot tovarno. — Prav tako lepo, kot je bilo to v nekdanjih časih.

K. Makuc

Gospodarske vesti

● **Nova tovarna za ravno steklo.** V Prilepu bodo pričeli graditi tovarno ravnega stekla. Predvidevajo, da bo proizvodnja ravnega stekla v tovarni dosegla 6 800.000 m². Izdelovali bodo steklo v debelini od 2 do 20 mm. Potrebne investicije za tovarno bodo znašale več kot 3 milijarde din. Pri tem so všteti stroški za graditev kot tudi za opremo.

● **Nova tovarna papirne konfekcije v Bosni.** V Bosanski Dubici so pred kratkim dogradili objekte nove tovarne papirne konfekcije. Stroje v tovarni bodo montirali do konca leta. Ko bo tovarna začela redno obratovati, bo proizvajala letno 3000 ton papirno-konfekcijskih izdelkov.

● **Dubrovnik je obiskalo v sedmih mesecih** 40 inozemskih potniških ladij. V minulih sedmih mesecih je Dubrovnik obiskalo rekordno število velikih inozemskih turističnih ladij, ki so se na svojih kroznih potovanjih po Sredozemlju ustavile tudi v Dubrovniku. Samo z 18 ladjami je prišlo v Dubrovnik 11.000 inozemskih turistov, ki so ostali v mestu en ali dva dni. Samo v aprilu je 14 ladij prepeljalo 3000 turistov iz raznih držav.

● **Rekorden tranzit v reški luki.** V prvih sedmih mesecih letos je znašal tranzitni promet v reški luki 819.000 ton, kar je za 350.000 ton več kot v istem razdobju lani. Strokovnjaki reške luke poudarjajo, da bo rekordni promet miiljon ton, ki je bil dosežen predlanskim, letos znatno presežen, saj so dani za to vsi pogoji. V tranzitnem prometu je letos na prvem mestu Avstrija, za njo pa Čehoslovaška in Madžarska.

● **Večja proizvodnja cementa.** Nedavno je bil odobren investicijski program za graditev tovarne cementa v Zlatici pri Titogradu. Zmogljivost tovarne naj bi znašala 125.000 ton cementa letno. Predvidevajo, da bi z redno proizvodnjo cementa v tovarni lahko pričeli v letu 1962.

Živahna komunalna dejavnost

V Železnikih gradijo transformator - Začetek del na novem bloku pri Zdravstvenem domu - V kratkem bo odprta nova papirnica

Železniki in vsa ostala naselja v Selški dolini počasi dobivajo novo lice. Razen novih industrijskih obratov in podjetij, je vsak dan več novih stanovanjskih stavb in drugih objektov, potrebnih za razvoj kulturno-prosvetnih, zdravstvenih in drugih služb v komuni.

Pravkar so v zgornjem delu Železnikov ob podpori podjetij in s prispevki občanov začeli graditi nov transformator. — Transformator potrebujejo zaradi rekonstrukcije električnega omrežja. Doslej so bili Železniki priključeni na manjšo električno centralo, ki je bila zgrajena v glavnem za potrebe lesnega industrijskega podjetja Češnjica. Zato je bil tok zelo šibek. Preko novega transformatorja pa se bodo vključili v omrežje elektroskupnosti Slovenije in bodo imeli mnogo boljši tok. — Zaradi preklopitve na to novo omrežje je bil spomladi že dograjen transformator za spodnji del Železnikov.

V septembru bodo v Železnikih dogradili večjo stavbo, v kateri bodo uredili prostore za postajo Ljudske milice in občinski referat za nar. obrambo. Razen tega bodo v stavbi še 4 stanovanja. V tem mesecu bodo odprli nasproti stavbe Obč. ljudskega odbora novo urejeno papirnico, ki bo hkrati podružnica »Glasa Gorenjske« za železniško občino. — Prostore ureja časopisno podjetje »Gorenjski tisk«.

Zdravstveni dom v Železnikih bodo odprli na Dan republike — 29. novembra. V teh dneh pa so začeli ob domu z izkopom temeljev za nov stanovanjski blok za zdravstveno osebje.

Nova mostova

Cesto v Selško dolino, ki so jo lani asfaltirali, sedaj modernizirajo. Predvsem bodo zgradili nova mostova pri Praprotnem in v Dolenji vasi, ker sta stara dotrajana in sta močna ovira naraščajočemu prometu. Pri Praprotnem so že zabetonirali nosilce za mostno konstrukcijo in ob tem še nekoliko ublažili oster ovinek. V Dolenji vasi pa pripravljajo, da bodo ob sedanjem mostu postavili provizoričen most čez Soro. Nato bodo sedanji most podrli in na njegovem mestu zgradili železobetonskega. Dela, ki jih izvaja republiška Uprava za ceste bodo predvidoma končana prihodnje leto.

Sredi Železnikov pa prav te dni podirajo bivše Thalerjevo gospodarsko poslopje, ki stoji tik ob cesti in ovira promet, ker zapira vsak razgled. Poslopje je bilo skrajno zanemarjeno in tudi s turističnega vidika ni bilo Železnikom v okras.

PROSLAVE V TITANU

KAMNIK — Tovarna Titan v Kamniku je v času od 28. avgusta do 12. septembra organizirala za proslavo 10-letnice delavskega samoupravljanja vrsto kulturnih in športnih prireditev na katerih sodelujejo vsi kamniški obrati. Po vaji vseh gasilniški enot je bilo v ponedeljek tekmovanje v streljanju z zračno puško in v namiznem tenisu. V torek so ženske ekipe tekmovale v odbojki, moške pa v balinanju, v sredo je bilo množično tekmovanje v streljanju, v četrtek pa šahovski brzoturnir in tekmovanje v kegljanju. Včeraj je bil patrolni tek, danes pa bo zborovanje članov kolektiva tovarne Titan pred spominsko ploščo ob prevzemu podjetja v upravljanje.

Več domačih kot tujih gostov na Bledu

BLED — Tursitična sezona na Bledu je doživela svoj višek v obisku domačih in tujih gostov letos, prav tako kot lani v prvi polovici avgusta. Največje število gostov oziroma nočnin so letos zabeležili 7. avgusta. Ta dan je bilo na Bledu 2.423 turistov, lani pa so največji obisk registrirali 11. avgusta, ko je bilo na Bledu 2.448 gostov.

Skupno število domačih in tujih gostov ni dosti manjše od lanskega, precej manj pa je tujih obiskovalcev kot lani. To nam najbolj zgovorno dokazuje obisk gostov iz tujih dežel v mesecu juliju, ko je bilo na Bledu 19.260 nočitev v istem razdobju lani pa 25.080 nočitev. Približno ista slika je v mesecu avgustu. Domačih gostov je vseskozi nekaj več kot tujih v primerjavi z lanskim letom. Iz te hštevilk je razvidno, da je domači turistični promet precej napredoval, pri tem pa se je seveda število tujih obiskovalcev občutno zmanjšal. Skupni obisk pa se bo po dosedanjih ugotovitvah in rezultatih ne bo bistveno razlikoval od obiska v lanski sezoni. -jb

beležka

KAJ BO Z DOMOM?

Zadnji trakt Zadružnega doma v Češnjici še vedno ni dograjen. Trenutno je v njem sicer urejeno zasilno skladišče, toda gole stene, ki stoje že deveto leto, je začel že razjedati zob časa. Posamezniki celo trdijo, da se zaradi slabega gradbenega materiala ne bo dalo doma dograditi. Hkrati se niti še ne ve, čemu naj bi sploh ti prostori služili.

Nekateri se ogrevajo, naj bi v domu uredili kino-dvorano, drugi pa so mnenja, da bi bili dve — v Češnjici in v Železnikih odveč in bi bilo zategadelj bolje nedograjeni trakt Zadružnega doma porabiti v kakšne druge namene.

Naj bo tako ali drugače — čas bi bil, da ta večni kamen spotike na zborih volivcev končno že vendarle črtajo z dnevnega reda!

Obveščevalec

mali oglasi

PRODAM

Motorno kolo Tomos Galeb — kot novo, že registrirano, **prodam.** Ogled v Opremi, Kranj 3284

Osebni avto v dobrem stanju prodam. Ogled v nedeljo, 4. septembra od 8. do 12. ure na parkirnem prostoru pred Železarno Jesenice 3288

Prodam italijan. moped na 3 prestave, znamke Marini Franco. — Miro Belehar, Voklo 73, Šenčur 3234

Prodam tovarniško nov magnetofon »Grundig« TK 20. — Naslov v oglasnem oddelku 3303

Prodam kravo, ki bo prvič teletila. Suha 24, Kranj 3304

Zelo ugodno prodam moped in lovsko puško Hamerles. — Interesenti naj se obrnejo na naslov: Šempeterska 42, Stražišče, Kranj 3305

Prodam skoraj nov sadni mlin in dva pluga — eden je obračalnik. **V zameno vzamem železno njivsko brano** (dvojno). — Jože Peternel, Mošnje 22, Brezje na Gorenjskem 3306

Hiša v bližini Šk. Loke naprodaj. Naslov v ogl. odd. 3307

Ugodno prodam klavir. Poizve se Bečanova 6, Tržič 3308

Prodam lepo, malo rabljeno kuhinjsko pohištvo. Poizve se Andrej Ogris, Trojarjeva št. 9, Kranj 3310

Fiat 500 C, dobro ohranjen, **ugodno prodam.** Klanc 29, Komenda 3312

Prodam rezervoar in krilno črpalko za hišni vodovod. Igličar, Godešič 73, Šk. Loka 3313

Prodam rabljene plohe 11/2 metra. Naslov v oglasnem odd. 3314

Varilni avtogenični aparat — poceni prodam zaradi opustitve obrti. Zg. Bitnje 103 3315

Prodam jedilni kot v dobrem stanju. Naslov v oglasnem odd. 3316

Prodam 8 mesecev brejo telico. Partizanska 38, Kranj 3317

Prodam Lambretto LI 150 ccm s prevoženimi 6000 km. — Franc Jenko, Valburga 18, Smlednik 3318

Kitaro - električno, solo gibbson za 18.000 din **prodam.** Ogled v kraniski kom. trgovini 3319

Šivalni stroj »Grinater« dobro ohranjen **prodam.** Poženk št. 8, Cerklje 3320

Prodam Singer z dolgim čolničkom. Naslov v ogl. odd. 3321

Prodam 4 m bukovih drv. — Naslov v ogl. odd. 3322

Prodam parcelo na Kor. cesti zraven Pecivnika. — Cena primerna. Naslov v ogl. odd. 3323

Prodam italijanski moped — DES. Feliks Tomšič, Zg. Pirniče št. 2, Medvode 3325

Prodam kravo, ki bo septembra teletila **in prašiča, 80 kg** težkega. — Ilovka 5, Kranj 3326

Prodam Topolino. Pristava 4, Kranj 3327

Prodam dobro ohranjen ženski **šivalni stroj** Gritzner, pogrezljiv. Reševa 3, Kranj 3328

Prodam sobno pohištvo in avto »Štajer« Buldok, generalno popravljen z rezervnim motorjem. Kocjanova 4, Kranj 3329

Fiat Topolino B, brezhiben, **nujno prodam.** Cena 230.000 din. V račun vzamem zidno opeko. Likozarjeva c. 15, Primskovo, Kranj 3330

Prodam nedograjeno stanovanjsko hišo, spodaj že lahko vseljivo, v Stražišču. Poizve se lahko vsak dan od 14. ure dalje in ob nedeljah. Naslov v oglasnem oddelku 3331

Prodam »Vespo 52« 125 ccm. **V poštev pride tudi ček.** Naslov v oglasnem oddelku 3332

Prodam 2 kombinirana mizarska stroja in elektromotor, nekaj rabljenega pohištva, železno pečico, bakren kotel za pranje perila in nekaj nove strešne opeke. Naslov v ogl. oddelku. 3360

KUPIM

Kupim otroško posteljo. Naslov v oglasnem oddelku 3333

Kupim elektromotor 4 do 6 konjskih moči. — Balanč Janez, Zg. Besnica 79 3334

Kupim daljnogled. Naslov v oglasnem oddelku 3335

IZGUBLJENO

Na poti iz Stare Loke do gostilne Plevme je bilo v nedeljo okrog 20. ure ob priliki malenkostne nezgode odpeljano kolo francoske znamke. Poštenega najditelja prosim, naj kolo vrne na postajo Ljudske milice v v Šk. Loki 3336

Izgubila sem žensko jopico od Lahovč do Klanca. Prosim poštenega najditelja, da jo proti nagradi vrne v Šenčur št. 110 3337

Izgubil sem denarnico z dokumenti od Gaštejskega klanca do Kranja. Poštenega najditelja naprošam, naj jo proti nagradi vrne na Zasavsko c. 32, Kranj 3338

RAZNO

Cenjene stranke obveščam, da sem se preselil v Prešernovo ulico 9, Kranj. — **Izdelujem in popravljam vse vrste moških klobukov.** Priporoča se klobučar Janez Janc 3251

Gradbeni tehnik z desetletno prakso v nizki in visoki gradnji s pooblastilom, **želi spremeniti službo.** Ponudbe oddati v oglasni oddelek pod »Družbeno stanovanje« 3272

Iščem prazno sobo ali bi za protiuslugo pazila na hišo. Marija Ambrož, Titov trg 2, Kranj 3291

Sobarica išče zaposlitev. Perfektno obvlada nemščino in angleščino. Naslov v ogl. odd. 3295

Iščem sobico, prazno ali tudi opremljeno. Dam 20.000 din nagrade. Ponudbe oddati v oglasni oddelek pod »Mirna in čista« 3297

Opozarjam vsakogar, da nisem plačnik dolgov, ki bi jih napravil moj mož Milan Bukaš, Našičeva 9, Tržič 3309

Frizerskega vajenca sprejmem. Andrej Ogris, Trojarjeva št. 7, Kranj 3311

Stanovanje nudim delavki, ki dela na 2 izmeni. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku 3324

V bližini Kranja menjam lastno hišo za dvosobno stanovanje v Kranju ali Ljubljani. Naslov v oglasnem oddelku 3339

Mirnega in poštenega študenta sprejmem na stanovanje. — Naslov v ogl. odd. 3340

Grem pomagat v kuhinjo. — Ponudbe oddati v oglasni oddelek pod — »Stanovanje imam« 3341

Krojaško vajenko sprejmem takoj. Ivan Mali, krojač, Letence 4, Golnik 3342

Enosobno stanovanje s kuhinjo na Sl. Javorniku zamenjam za enako, eventuelno grem tudi na deželo. Ponudbe poslati podružnici »Glasu Gorenjske« na Jesenicah pod šifro »Prelepa Gorenjska«! 3343

Zahvaljujem se Viki Ambrožič iz Hrušice, da je odstopila od tožbe. — Milan Pavlin. 3344

Podpisani Peter Ježek iz Lesc preklicujem žaljivke, ki sem jih izrekel dne 30. aprila 1960 tov. Andreju Jeglič iz Lesc št. 127. — S tem se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. 3345

Iščem enosobno stanovanje (sobo in kuhinjo) v Kranju. — Naslov v ogl. odd. 3346

Društvo LT Trebija p. Gorenja vas sprejema prijave za tečaj voznikov motornih vozil, ki bo v drugi polovici meseca septembra. Prijavite se pri tajniku društva do 15. septembra. — 3347

Zamenjam sobo v Ljubljani za sobo v Kranju ali kupim. — Naslov v oglasnem odd. 33348

Trgovsko podjetje »Moda«, Kranj, sprejme v uk 2 vajenki za tekstilno stroko. Nastop takoj. — Pogoji: dovršena osemletka. 3349

Pridno, pošteno dekle išče prazno ali opremljeno sobico. — Pomagam pri delu — dam nagrado. Ignac Zupan, Bičkova 9, Kranj 3350

GOSTILNA pri Bizjaku na Zg. Beli priredi v nedeljo, dne 4. septembra, **ples.** — Vabljeni! 3351

Šofer D-E kategorije si želi spremeniti službo. Ponudbe pod »Stanovanje« oddati v ogl. odd. 3352

Našla sem manjšo vsoto denarja od Kranja do Hrastja. — Dobi se v Prebačevem 15. 3353

Sprejmem mizarskega vajenca — Franc Rogelj, Tupaliče št. 41 3354

Sobo iščeta 2 starejši sestri. Naslov v ogl. oddelku 3355

Iščem pomoč v gospodinjstvu vsak dan od 10. do 13. ure. — Naslov v oglasnem oddelku 3356

Uslužbenka »Elektro Kranj« **išče enosobno stanovanje** v Kranju ali bližnji okolici. Za nagrado nudi 50.000 din. Ponudbe oddati v oglasni oddelek pod »Takoj vseljivo« 3357

Vestno snažilko za čiščenje šole sprejmemo v službo. Prijavite se osebno v pisarni osnovne šole Simon Jenko, Kranj — 3358

Zakonca brez otrok iščeta prazno sobo v Kranju ali okolici. Nudita 20.000 din nagrade. — Ponudbe oddati v oglasni oddelek pod »Vseljivo« 3359

kino

Jesenice »RADIO«: 3. in 4. septembra ameriški barvni film PREPOVEDANI PLANET

Jesenice »PLAVŽ«: 3. in 4. septembra angleški film OPERACIJA AMSTERDAM

Bled: 3. in 4. septembra ameriški barvni film OBRAČUN PRI OK KORALU, predstave 3. septembra ob 18. in 20.30. uri in 4. septembra ob 10., 15., 18. in 20.30

Radovljica: 3. septembra ameriški glasbeni film BENI GOODMANN, predstava ob 20. uri, 4. septembra italijanski barvni film BENETKE, MESEČINA IN TI, predstave ob 14., 16. in 20. uri, zapadno nemški film JAZZ, LJUBEZEN IN PESEM, predstava ob 18. uri

Tržič: 3. in 4 septembra ameriški barvni film 20.000 MILJ POD MORJEM

Kranj »STORŽIČ«: 3. septembra jugoslovanski barvni film BAGDADSKA SIRENA, predstave ob 16., 18 in 20. uri, matineja istega filma ob 10. uri, jugoslovanski film BELI VRAG, predstava ob 22. uri, 4. septembra ameriški barvni film BAGDADSKA SIRENA predstave ob 15. in 21. uri, jugoslovanski barvni film VOJNA, predstave ob 10. in 13 uri, ameriški barvni film AVTOBUS NA STRANSKIH POTEH, predstave ob 17. in 19. uri

Letni kino »PARTIZAN«: 3. septembra jugoslovanski film VOJNA, 4. septembra italijanski barvni film DUBROVSKI, predstave ob 19.30. uri

Primskovo »TRIGLAV«: 3. septembra ameriški barvni film SREČANJE V LAS VEGASU, predstave ob 18. in 20. uri, 4. septembra jugoslovanski film VOJNA, predstave ob 17. in 19. uri

Stražišče »SVOBODA«: 3 septembra jugoslovanski barvni film VOJNA, predstave ob 18. in 20.30. uri, 4. septembra ameriški barvni film BAGDADSKA SIRENA, matineja ob 10. uri, jugoslovanski barvni film DUBROVSKI, predstave ob 14. uri, jugoslovanski film VOJNA, predstava ob 16., 18. in 20. uri

Naklo: 3. septembra ameriški barvni film V POMLADI ŽIVLJENJA, predstava ob 20. uri, 4. septembra ameriški barvni film SREČANJE V LAS VEGASU, predstave ob 16. in 19. uri

Cerklje »KRVAVEC«: 3. septembra jugoslovansko italijanski film DUBROVSKI, predstava ob 20. uri, 4. septembra ameriški barvni film V POMLADI ŽIVLJENJA, predstave ob 16.30. in 19. uri

Škofja Loka: 3. in 4. septembra amer. film VELIKA ZEMLJA; 3. septembra predstava ob 20.30 uri, 4. septembra pa ob 17. in 20.30 uri.

Poljane »SORA«: 3. in 4. septembra amer. barv. film DAVEK ZA KRUTOST.

Železniki »OBZORJE«: 3. in 4. septembra amer. barv. film SLA PO ŽIVLJENJU.

Duplica: 3. in 4. septembra amer. barv. film ARTISTI IN MODELI; 3. septembra predstave ob 20. uri, 4. septembra pa ob 16., 18. in 20. uri.

objave

OBVESTILO

Vpisovanje v poslovodsko trgovsko šolo

Vpisovanje v poslovodsko šolo v Kranju bo v ponedeljek, dne 12. septembra 1960 od 16. do 18. ure v prostorih Trgovske šole, Kranj, Cankarjeva 2/II.

Pri vpisu je treba predložiti:

1. zaključno spričevalo dokončane vajenske šole
2. rojstni list
3 potrdilo podjetja o triletni praksi.

Pri vpisu bodo interesenti morali vplačati znesek din 2.000.— kot vpisnino.

Kandidati s področja Jesenic in okolice se vpišejo v šolo v Kranju, pouk pa bodo obiskovali po možnosti na Jesenicah.

Ravnateljstvo Trgovske šole Kranj

DELAVSKA UNIVERZA KRANJ RAZPISUJE OSNOVNE KOMERCIALNE TEČAJE

za strokovno usposobitev kadrov, ki so zaposleni v komercialnem oziroma računovodskem sektorju:

1. tečaj — organizacija podjetij s korespondenco;
2. tečaj — osnove knjigovodstva z gospodarskim računstvom;
3. tečaj — stenografija
4. tečaj — strojepis.

ADMINISTRATIVNO ŠOLO — oddelek za odrasle, ki naj usposobi administrativni kader za ustanove in podjetja. Šola ima dva semestra po 18 tednov. Slušatelji dobijo z zaključnim izpitom ustrezno diplomo o dovršeni redni dvoletni administrativni šoli.

ZAČETNI ANGLEŠKI INTENZIVNI TEČAJ po magnetofonski metodi.

Pričetek tečajev bo v mesecu oktobru 1960. Prijave sprejema Delavska univerza v Kranju, Delavski dom (preje Sindikalni) do vključno 25. septembra 1960 vsak dan od 7. do 14. ure.

tržni pregled

V KRANJU

Fižol v zrnju 70 do 80 din, mleko 30 din, ajdova moka 70 do 75 din, ješprenj 70 din, kaša 80 do 90 din, krma za kokoši 40 do 45 din, koruza 40 din, proso 45 do 50 din, krhlji 40 din, orehi 100 din, oves 25 din, brusnice 260 do 300 din, maline 100 din za liter, korenček 30 din, sladka repa 80 din, sir skuta 120 din, surovo maslo 520 do 560 din, čebula 40 do 50 din, krompir 18 do 20 din, solata 50 do 70 din, jabolka 30 din, hruške 40 do 60 din, grah v stročju 100 din, pesa 25 do 35 din, cvetača 80 do 100 din, paradižniki 40 do 50 din, kumare 20 do 25 din, kumarice 90 do 100 dinarjev, fižol v stročju 40 do 50 dinarjev, slive 70 din, jedilne buče 10 din za kg, smetana 15 dinarjev, špinača 25 din, gobe 50 din za merico, jajca 23 do 25 din, kokoš živa 500 do 600 din, piščanci 300 do 400 din, zajci 200 din za kos.

HUMORESKA

Jerome K. Jerome:

Pomoč v hiši

Moj stric Poier je bil vsestransko uporaben človek in to je tudi neštetokrat dokazal. Ob neki priliki, ko je bilo treba v hiši neko stvar urediti, je njegova spretnost res prišla do pravega izraza. Potrebno je bilo obesiti sliko na zid. Stric Poier ni hotel niti slišati, da bi to kdo drug uredil.

Ko je slekel suknjič, je začel izdajati navodila. Najprej je poslal hišno pomočnico, da za 1 šiling kupi žebelj. Navodila so kar pljuskala: »Vili, kladivo! Thomas, ravnilo ali meter! Nekdo naj mi prinese stol iz kuhinje! Diecobe, skoči k sosedu Gogelsu, pozdravi ga v mojem imenu in ko ga boš vprašal, kako je z njegovo nogo, ga poprosi, da nam posodi libelo! Hej, Marija, ne beži, ti mi boš držala svetilko. Spomnite me, ko se hišna vrne, da gre kupiti vrv za sliko. Thomas, bodi tu! Moral mi boš podati sliko, ko bo čas za to!«

Končno so dali stricu portret, ki pa mu je po nesreči padel na tla. Posledica: okvir je pri padcu popustil. Stric, še vedno na višini, je poizkušal rešiti vsaj steklo. Toda pri tem je steklo razbil in si prerezal prst. Tu se je pričela dirka za robčkom. Stric ga ni mogel najti, ker ga je imel v suknjiču, a se sedaj ni mogel spomniti, kje ga je pustil. Pričel je zmerjati družinske člane:

»V življenju še nisem srečal toliko nerodnih ljudi skupaj,« je razjarjen vpil. Končno, ko je v jezi skočil s stola, na katerem je sedel, je opazil, da je ves čas sedel na suknjiču.

Preteklo je pol ure. Prst je bil povit, novo steklo je bilo prinešeno. Vsi so ponovno zavzeli svoja mesta. Orodje je bilo prav tako pripravljeno. Družinski člani so stali okoli in pričakovali trenutek, ko bo vsakdo od njih lahko izvršil poverjeno mu nalogo. Dva morata držati stol, tretji pomaga stricu, da se vzpne nanj, četrti ga podpira, zatem mu mora nekdo podati kladivo in žebelj.

Stric vzame žebelj, a ga izpusti iz roke, ko prime kladivo.

»Torej taki ste vi, človek se na vas sploh ne more zanesti. Žebelj je šel k vragu. Kako mi le to podajate?« je stric besno vpil.

Stal je na stolu in vprašal člane družine, če mogoče ne bi bilo potrebno, da bi do polnoči tako stal in čakal, da najdejo žebelj.

Končno so žebelj našli, a nezgodam kot da ne bo konca. Stric ne more več najti pike, s katero je zaznamoval, kam mora zabiti žebelj. Tedaj se vsi eden po eden vzpenjamo, da bi morda le našli piko. Stric spremlja naše poskuse z zmerjanjem, ker vsakdo najde piko na drugem mestu.

Ker naše zmedenosti ni mogel več prenašati, je stric začel računati, kje bi morala pika biti. Pri tem je prišel v usoden naklon in padel preko klavirja, čigar tipke so bile odkrite. Rezultat: grozna »kakofonija«, spremljana s stričevim crescendo komentarjem.

Stric si je opomogel. Našel je piko. Da je ne bi spet izgubil, je čvrsto držal žebelj na tistem mestu in močno zamahnil s kladivom. Že takoj prvikrat je pogodil natanko v palec. Močan krik, takoj za njim še drugi. Prvi krik je izpusti stric, drugega pa oseba, kateri je padlo kladivo na nogo (ker ga je stric zaradi bolečin izpustil).

Vseeno sledi še en poizkus. Tokrat močan zamah s kladivom zadene žebelj, a ker je pregradna stena tenka, žebelj zleti skozi steno in za njim še pol kladiva. Zaradi silnega zamaha je stric še enkrat izgubil ravnotežje in se z nosom prilepil na zid.

In tako je enkrat okoli polnoči portret le visel na zidu, čeprav precej postrani in nesigurno. Cel meter okoli slike je zid izgledal kot, da bi bil obdelan z železnimi grabljami. Vsi smo bili onemogli, razen strica Poierja. »Končano« je ta zmagoslavno zaklical in se ponosno udaril po prsih. »So ljudje, ki bi za tako majhno opravilo poklicali mojstra, toda jaz nisem eden takih.«

gibanje prebivalstva

V KRANJU

Poročili so se: Cotman Stanislav, upokojenec in Trampuš Marija, tovarniška delavka; Štular Rok, gozdni delavec in Obad Štefanija, gospodinjska pomočnica; Perčič Janez, elektrovarilec in Pibrčnik Antonija, tovarniška delavka; Oman Franc, strojni ključavničar in Jugovic Ivana, tovarniška delavka; Kastigar Leopold, orodjar in Šolar Justina, delavka; Česen Martin, mizar in Franko Marija, prešivalka; Podlogar Jožef, tovarniški delavec in Janc Ivana, tkalka; Blatnik Jožef, strojni ključavničar in Homar Marija, nameščenka; Pende Ciril, delavec in Markun Julijana, delavka; Gros Franc, strojni ključavničar in Lukanc Marija, prešivalka, Avman Alojz, vrtnar in Sever Albina, kuharska pomočnica.

Rodile so: Krt Antonija — dečka, Oman Pavla — deklico, Mrak Milka — dečka, Štefe Valentina — deklico, Vidmar Ivana — dečka, Antonijevič Mihaela — deklico, Pirec Marija — deklico, Udir Ivana — dečka, Cugelj Marija — dečka, Katrašnik Terezija — deklico, Petač Ana — dečka, Čulibrk Mika — dečka, Zaplotnik Antonija — dečka, Pavec Ljudmila — dečka, Lombar Barbara — dečka, Koprivnik Rozalija — deklico, Klemenčič Marija — deklico, Šafarič Ana — deklico.

Umrli so: Draksler Helena, gospodinja, 59 let, Klemenc Antonija, gospodinja, 75 let.

OHLAČANI OSLI

Francoski otoček Re v Biskajskem zalivu ima posebno zanimivost: vsi osli na otroku so oblečeni v kockaste ali marogaste hlače. Kajpak dolgoušci ne nosijo hlač zaradi elegance, ampak je ta »moda« ostala še iz prejšnjih časov. Včasih je bilo na otoku vel ko blata in komarjev. Celi roji komarjev so napadali uboge osliče. Da bi omilili nesrečno usodo svojim zvestim prijateljem in pomočnikom pri delu, so začeli prebivalci osle oblačiti v hlače.

KOZA KOT SIMBOL

V kleti kmetijske zadruge v Poreču je 85 let star sod, na katerem je vgraviran istrski grb z likom koze. Kaže, da je to v zvezi z neko legendo, po kateri je koza, ko je obirala brstje divjega trsa, »pokazala« istrskemu kmetu, kako se kultivira trta. Tako je koza postala simbol vinogradništva te pokrajine, ki je znana po svojih izvrstnih vinih.

UVIDEVNO OBČINSTVO

Pri nedavnih festivalskih prireditvah v Veroni, v starodavni areni, italijanska sopranistka Antonietta Stella ni dosegla visokega C v ariji Verdijeve Aide. Čeprav je bila blizu nezavesti, je pobegnila z odra in občinstvo je četrt ure dolgo potrpežljivo čakalo, potem pa začelo v zboru skandirati: »Oprostili smo ti!« nakar se je pevka vrnila, pokleknila na odru in prosila občinstvo odpuščanja — ter žela navdušen aplavz.

PRINCESA MORA V ZAPOR

Hčerka pokojnega kralja Nordoma iz Kambodže, princesa Ong Ang Kesar mora v zapor. Na svojem domu je organizirala hazardne igre. Kazen zanjo je zahteval vladni šef Kambodže, princ Sihanuk sam, češ: »Ne poznamo privilegijev za prince in princese. Princesa ima sicer lepo ime (Cvetni Prašek), a mora vendarle v zapor.«

KMETIJSKA ZADRUGA PODNART

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

Vodje računovodstva
Finančnega knjigovodje
Traktorista
Strojnika za kmetijske stroje
Dva nekvalificirana delavca

Ponudbe poslati na KZ Podnart do 30. septembra 1960. Plača po tarifnem pravilniku.

CP »Gorenjski tisk«, Kranj sprejme

2 honorarni delavki

za odpremo »Glasu Gorenjske« 3 krat tedensko ponoči. Ponudbe oddati v tajništvo podjetja.

V 74. letu starosti je umrl

FRANC JANEŽIČ

knjigoveški mojster v pokoju

Pogreb bo v soboto, 3. septembra ob 17. uri izpred hiše žalosti — Luznarjeva ulica 1 na Kranjsko pokopališče.

Kranj, 1. septembra 1960.

Žalujoči ostali

Grad Kamen obuja spomine...

TAM KJER MURKE CVETO – V LEPI DRAGI... Tako je napisano na tabli ob cesti, preden vstopimo v to lepo dolino. Tako sta v svoji znani popevki zapela brata Avsenik o Dragi, dolini krvi, starih sanj in pesmi o svobodi.

Tam, kjer murke cveto... Tam je iz naših polpreteklih časov tudi grobišče talcev. Tam je z zidom obrobljen vrt, kjer so v mrzle nagrobnike vklesana imena talcev... Tam »so v letih zlih pobijali može, otroke, žene«, ljudi, ki so se uprli nasilju...

TAM Z VISOKE PEČINE GRAD KAMEN OBUJA SPOMINE...

Spomine na žulje slovenskih tlačanov, ki so zgradili to srednjeveško trdnjavo (pisani viri jo prvič omenjajo v 13. stoletju)... Spomine na staro tovorniško pot skozi dolino Drage na Prevalo in potem naprej čez Ljubelj na Koroško... Spomine na fevdalce, na Lamberge, Ortenburžane, grofe celjske in druge, ki so iz tega gradu stražili dolino, nadzirali promet skoznjo... Spomine na Lambergarja, junaka slovenske narodne pesmi, ki je na Dunaju premagal ošabnega Pegama, s katerim se v vsem cesarstvu nihče drugi ni upal spoprijeti...

PEGAM IN LAMBERGAR! Kdo ne pozna teh dveh imen, kdo ne pozna narodne pesmi s tem naslovom. In kdo si ni ob prvi priliki potem, ko je v šoli slišal to pesem in se jo morda naučil celo recitirati, ogledal bivališča pogumnega slovenskega viteza – razvaline gradu Kamna na strmi skali ob vhodu v dolino Drago!

Ga imam, da ti presedal bo.
Na kranjski zemlji mi živi,
kjer se na Kamnu govori,
se nikdar tebe ne boji.
Krištof Lambergar z imenom,
na sinji skal prebiva tam,
te v pest želi dobiti sam.

Tako je odgovoril car Pegamu, ki je prišel na Dunaj in se bahal, da njegovo cesarstvo nima junaka, ki bi se pomeril z njim. Pa ga je imelo in to je bil junak iz slovenskih krajev, ki je na svojem konjiču, ki

zlato zoblje pšeničico,
pije sladko rebulico,
stoji pri jaslih sedem let...

odsekal Pegamu srednjo glavo, kot mu je naročila mati, jo nabodel na sulico in z njo jahal po Dunaju.

Narodna pesem o Pegamu in Lambergu je bila prvotno verjetno bajeslovnega izvora in je opevala boj med dobrim – svetlim in hudobnim – temnim junakom. Sčasoma je pesem privzela oris srednjeveških viteških turnirjev, torej je morala nastati, preden so se v slovenski zgodovini pojavili Lambergi. Naš ljudski pesnik je, najbrž v drugi polovici 15. stoletja, v pesem vpletel ime pogumnega viteza svoje dežele, ker je hotel podrčtati misel, da je ravno Lamberg, junak iz slovenskih krajev, premagal Pegama, s katerim se v vsem cesarstvu nihče drug ni upal spoprijeti. V tem oziru spominja pesem na Levstikovega Martina Krpana, junaka iz slovenskega ljudstva, ki je prav tako v dvoboju pobil velikega Brdavsa in odvrnil nevarnost od cesarja, od Dunaja in od vsega cesarstva.

– – –

GRAD KAMEN je začel razpadati v 18. stoletju. Takrat so ga opustili, strešno opeko pa so porabili za streho cerkve v Begunjah, ki so jo tedaj zgradili. Gradu je bila s tem prizadejana velika škoda. Da ne bi ta pomemben spomenik srednjeveškega stavbarstva na Gorenjskem še naprej razpadal, se je spomeniška komisija Okrajnega ljudskega odbora Kranj pred leti odločila za konservacijo in delno restavracijo razvalin. Z deli so pričeli lani, nadaljujejo pa jih letos. Adapcijska dela na gradu Kamnu so vnesli tudi v perspektivni program razvoja turizma v radovljiški občini, ki predvideva še ureditev dnevnega atraktivnega gostinskega lokala v zgodnjesrednjeveškem slogu v spodnjem delu gradu, v nekdanji konjušnici. Del gostinskega obrata (nočni lokal) pa bo verjetno tudi v restavriranem zahodnem (zgornjem) stolpu, ki se ga dosedanja utrditvena dela še niso dotaknila.

V zvezi s tem je treba pripomniti, da predvideno gostišče v gradu Kamnu, blizu kraja, kjer je okupator streljal talce in kjer je zdaj grobišče talcev, iz pietetnih razlogov ne bo smelo imeti značaja bučnega nočnega zabavišča, kakršnega bi nekateri želeli in kakor je bilo v zadnjem času že slišati.

– – –

O KONSERVATORSKIH IN RESTAVRATORSKIH DELIH na Kamnu sem se pogovarjal s konservatorjem Mestnega muzeja Kranj Štefanom Erženom, ki skupaj z ostalimi konservatorji

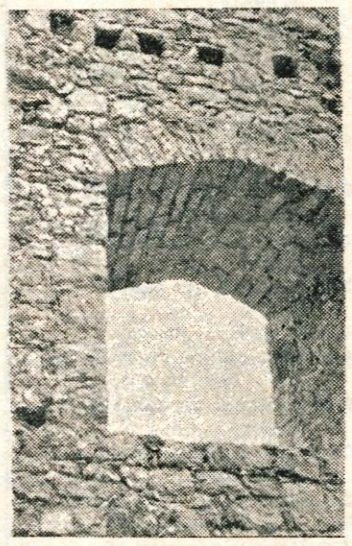

Restavrirano okno v steni vzhodnega dela gradu

(Drago Komelj, Cene Avguštin) in številnimi svetovalci vodi ta dela.

Pričetek letošnjih del na gradu Kamnu se je močno zakasnil zaradi nepredvidenih težav z delavci podjetja »Remont« Žužemberk, ki ima v svojih vrstah strokovnjake za zidanje s kamnom na star način. Teh ljudi je malo in ker je v teku več podobnih konservatorskih in restavratorskih del na gradovih na Dolenjskem, jih za dela na gradu Kamnu pred sredino avgusta ni bilo moč dobiti.

V planu je plombiranje in delno restavriranje celotnega kompleksa ruševin tega zgodovinsko in estetsko pomembnega gradu na Gorenjskem. Z lanskimi in dosedanjimi letošnjimi deli je utrjen šele vzhodni stolp (stolp nad potjo v Drago). Pri iskanju temeljev in izkopavanju teh izpod ruševin so našli kose predmetov, ki kažejo na nekdanjo grajsko stanovanjsko kulturo (drobci reliefno ornamentnih in figuriranih pečnic iz XVII. stoletja), razen tega pa ostanke morebitne vinske kleti in nekdanjega balkona z razgledom na Begunjščico in Drago.

Dela na zanimivem gorenjskem kulturnem spomeniku tečejo razmeroma počasi, deloma zaradi značaja samih postopkov utrjevanja, deloma zaradi pomanjkanja zidarjev – strokovnjakov za zidanje s kamnom, predvsem pa zaradi majhnih finančnih sredstev. Okraj Kranj, ki preko svoje spomeniške komisije in Turističnega društva Begunje finansira ta dela, lahko vsako leto odobri v ta namen kvečjemu milijon in pol do dva milijona in pol dinarjev, kar v glavnem zadostuje le za eno delovno ekipo. Potrebne pa bi bile najmanj tri take ekipe z določenimi nalogami na posameznih odsekih področja ruševin (ekipa za varnostno odkopavanje grajskega kompleksa, ekipa za zidanje in utrjevanje in ekipa za rekonstrukcijo in restavriranje). Tu je treba povedati še, da bi vsaki izmed teh ekip moral stalno dajati navodila ta ali oni član strokovnega vodstva. Republiški in okrajni konservatorji, ki zdaj vodijo dela na gradu, pa se zaradi službene zaposlenosti drugje vozijo le k občasnim ogledom in dajanju navodil.

Angažiranje omenjenih treh delovnih ekip in strokovnih svetovalcev – po plombiranju in konserviranju ruševin bo kar kmalu treba misliti tudi na arhitekte! – ter želja po čimprejšnji izvršitvi zastavljene naloge, vse to narekuje potrebo, da bi finančna sredstva za to veliko spomeniško akcijo pritekala še od kje drugje, na primer s strani Občinskega ljudskega odbora Radovljica, s strani zainteresiranih turističnih in gostinskih forumov, pa morda tudi s strani teh ali onih republiških organov, saj gre za spomeniško akcijo v dolini Dragi, ki ne predstavlja le izredne pokrajinske lepote, pač pa tudi področje, ki ima v zgodovini narodnoosvobodilne borbe ne samo lokalni, pač pa vseslovenski pomen.

Andrej Triler

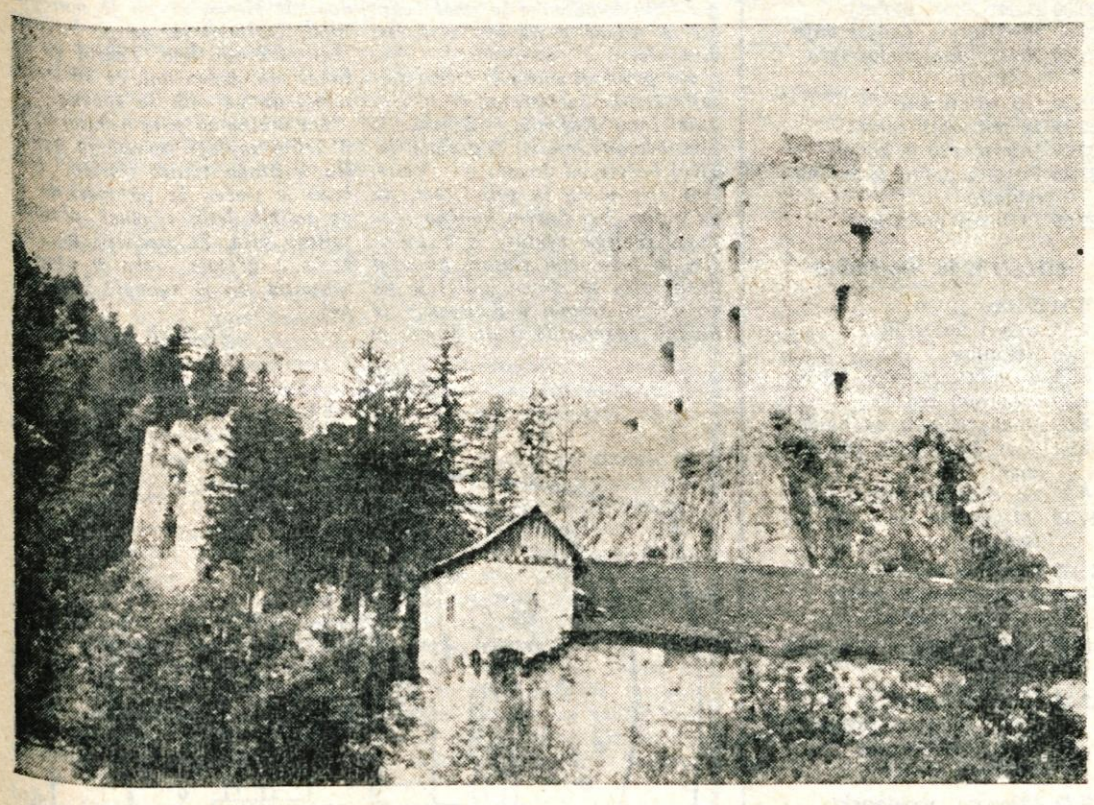

Grad Kamen – desno vzhodni restavrirani del, levo z drevjem in grmovjem zaraščeni zahodni del, kjer z utrditvenimi deli še niso pričeli: pod restavriranim stolpom je na sliki spodnji del gradu, nekdanja konjušnica, kjer bodo uredili gostinski lokal (Foto: Triler)

FILMI, KI JIH GLEDAMO

TUDI V KRANJU »VOJNA« RAZOČARALA

Menda že dolgo nobenega filma nismo pričakovali tako težko, kot novi jugoslovanski film v kinemaskopski tehniki VOJNA (proizvodnja Jadran – film, režiser Veljko Bulajić), katerega premiero smo v sredo, 31. avgusta, gledali v letnem kinu »Partizan«. Težko smo ga pričakovali zato, ker je film jugoslovanski, naš, zato, ker obravnava eno izmed največjih snovi našega časa – strah pred atomsko vojno in njeno najostrejšo obsodbo, zato, ker z reklamo zanj po časopisih in radiu nismo štedili, zato, ker je razočaral že gledalce v puljski areni na letošnjem festivalu jugoslovanskega filma in pred nedavnim tudi gledalce na filmskem festivalu v Benetkah, kot beremo v časopisnih poročilih, in ne nazadnje tudi zato ker je v Pulju dobil kar 6 nagrad: bil je proglašen za drugi najboljši film, režiser Bulajić je dobil nagrado in »Zlato areno« za režijo, Duško Jeričević nagrado za scenografijo, Antun Vrdoljak nagrado in »Zlato areno« za najboljšo glavno moško vlogo, italijanski scenarist Cesare Zavattini posebno diplomo za scenarij in poljska igralka Eva Krzyzewska posebno diplomo za vlogo v filmu.

Kje je film dobil teh šest nagrad? Zakaj? Kako? – Tako so se spraševali gledalci po predstavi. To je bila obenem tudi njihova ocena filma, ki jih ni prepričal, ki jih je močno razočaral.

Film hoče prikazati strahote atomske vojne, predvsem pa biti obsodba take vojne – toda zapišemo lahko, da tega ni povedal oziroma, da je povedal tako, kot ne bi smel, kot nismo hoteli videti: groteskna grozljivost jedrske vojne se je scenaristu in režiserju sprevrgla v komedijo, mladostna naivnost glavnega junaka v smešnost, prizor atomske eksplozije pa v vulgarnost. Scenaristu ne moremo oprostiti, da je pustil v scenariju nekaj naivnosti, ki jih nihče ne spregleda, predvsem pa ne nekakšne čustvene neprizadetosti glavnih oseb. Ta je tolikšna in taka, da spravlja gledalce v usuplost, iznenadenje, v nerazumevajoč in odklanjajoč posmeh. Pri osnovi, kot je prikaz in obsodba atomske vojne – katere strahote slehernega gledalca prizadenejo v enem izmed njegovih najglobjih čustvovanj, v strahu pred vojno in v obsodbi sleherne agresije – je samo solidnost, ki jo filmu še lahko priznamo, premalo.

-t

Eva Krzyzewska in Antun Vrdoljak v filmu »Vojna«

900 let Kranja - Spominski zbornik

V teh dneh bo prišel v prodajo spominski zbornik »900 let Kranja«, ki ga je izdal Občinski ljudski odbor ob letošnjem jubileju naše naselbine. Knjiga je precej obsežna in ima skoro 500 strani besedila, ki ga pojasnjujejo 120 slik in 12 kart. Opremljena je s ščitnim ovitkom.

Zborniki posameznih krajev so vse bolj pogost pojav v današnjih dneh, ker opravljajo veliko kulturno poslanstvo. V Kranju, ki je igral zelo vidno vlogo v slovenski zgodovini sploh – posebej še v novejšem času zaradi pomena njegove industrije – smo že dolgo pogrešali tako delo. Priložnost za njegovo izdajo je bila res markantna: 900-letnica Kranja in nič manj, če se ozremo na najnovejšo dobo, 15. obletnica osvoboditve. Povabilu za sodelovanje pri izdaji zbornika so se odzvali najbolj priznani slovenski strokovnjaki arheologije, politične, gospodarske, socialne in literarne zgodovine, pa tudi vodilni politični, gospodarski in kulturni delavci. Tako je nastalo 28 prispevkov, ki obravnavajo do sedaj neobdelana poglavja iz preteklosti Kranja in njegove okolice. Nudijo nam povsem nove ugotovitve in nove poglede.

Že skromni podatki o naslovih posameznih člankov nas poleg renomiranih piscev prepričajo o pomembnosti in visoki kvaliteti knjige. Razprave so pisane strogo kritično, tehtno in upoštevajoč vsa sodobna strokovna dognanja. Članki obravnavajo nad vse aktualne teme, ki so skrbno izbrane, od prazgodovine, do časa stare Jugoslavije, ko je nastala kranjska industrija in je pričel delavski razred boj za svoje pravice, preko obdobja NOB in ljudske revolucije, ki je dobilo tako po obsegu, kot po obravnavi primerno mesto, do časa po osvoboditvi, za katero nima še nobeno mesto v Sloveniji tako tehtnega prikaza, kot ga je dobil ravno Kranj v tem zborniku. Prispevki za čas po letu 1945 niso namreč le sodobna problematika našega mesta in kranjske komune, kot je to navadno pri obravnavah najnovejše dobe, temveč tehtne sinteze celotnega razvoja od osvoboditve naprej. Iz njih kmalu spoznaš vidne uspehe na vseh področjih na območju kranjske komune po osvoboditvi. Zlasti naj naglasimo, da je dobil zelo vidno mesto prikaz razvoja kranjske industrije in gospodarstva, ki daje vidno noto naši naselbini. To smo pogrešali do sedaj tem bolj, ker so izdala že številna podjetja v Sloveniji publikacije o nastanku in razvoju lastnega podjetja. Vobče pa članki niso usmerjeni k lokalni drobni raziskavi, marveč iščejo vedno povezavo in mesto Kranja v sklopu celotnega slovenskega ozemlja.

Knjiga se bere lepo kljub strokovnosti in zgodovinski eksaktnosti, ker so prispevki pisani živo in zanimivo. Posamezni članki, od katerih predstavlja vsak za sebe določeno celoto, zadovoljujejo zanimanja do različnih strokovnih področij in različne zahteve, ki jih ima posameznik do takega čtiva. Jasno je, da ta zbornik ne vsebuje vsega, kar bi bilo potrebno raziskati v preteklosti našega mesta in o čemer bi bilo potrebno še poglobiti naše znanje, je pa izpopolnil marsikatero vrzel v zgodovini Kranja. Ta snovno tako bogata knjiga bo zelo koristen priročnik vsakomur, ki se hoče poučiti o preteklosti, pa nič manj tudi o sedanjosti našega mesta in njegovih prebivalcev. Iz nje lahko vsak razbere duh družbenih dogajanj skozi stoletja, katerih odsev je tudi kultura in umetnost Kranja.

Oprema zbornika, ki je izdelana po zamisli Saše Kumpa, je prav uspela. Tako bo knjiga brez dvoma zelo razveselila tudi one bralce, ki imajo radi na knjižni polici lepo knjigo. Tisk je vzoren (tiskarna ČP Gorenjski tisk), slikovno gradivo dobro izdelano. Kratki povzetki člankov v enem izmed tujih jezikov jamčijo za to, da bo moglo celotno delo primerno reprezentirati Kranj, njegovo gospodarstvo, kulturo in družbeno ureditev tudi v tujini.

Občinskemu ljudskemu odboru Kranj je trebi dati ob izdaji Zbornika, ki pomeni velik korak naprej v napredku kranjske kulturne dejavnosti, vse priznanje, ker gre zares za delo trajne vrednosti. Tako pomembni zgodovinski obletnici se je na najprimernejši način oddolžil. Zbornik pomeni tako po vsebini kot po svoji tehtnosti visok kulturni dosežek, uvrsča se med tozadevno slovensko najboljšo literaturo, če ne rečemo, da je to do sedaj najboljši naš zbornik take vrste. Želeli bi le eno: naj bi se to delo nadaljevalo in razširilo na vso Gorenjsko.

IVERI

NOVO SREDIŠČE UMETNOSTI V NEW YORKU

V New Yorku so začeli graditi doslej največji kompleks umetniških institucij. Začetnim delom in svečanemu uvodnemu koncertu je prisostvovalo približno 12.000 ljudi. Idejne skice in načrte je izdelalo šest najpomembnejših ameriških arhitektov. Umetniško središče bodo sestavljala nova moderna in udobna poslopja Metropolitan opere, dvorane newyorške filharmonije, baletno in dramsko gledališče, glasbena šola Juliard in knjižnica. Razen tega bo v središču zgrajen tudi glasbeni paviljon, zgradba za upodabljajočo umetnost, univerza, glavni dom Rdečega križa ter več restavracij in stanovanjskih blokov. Predvidevajo, da bodo za gradnjo porabili približno 300 milijonov dolarjev.

STUDENTSKI FESTIVAL V GRENOBLU

Danes se je v Grenoblu začel osmi mednarodni kulturni študentski festival. Na festivalu, ki bo trajal do 11. septembra, bodo nastopile številne študentske kulturne skupine iz Evrope in ostalih kontinentov. Ob otvoritvi festivala bodo v muzeju Fanti-Latour odprli slikarsko razstavo, zatem pa se bo v gledališču Verdure začel reden program, v katerem bodo nastopile razne študentske folklorne, baletne, gledališke in glasbene skupine iz Pariza, Varšave, Madrida, Jeruzalema, Torina, Vietnama, Izraela, Čehoslovaške, Velike Britanije in drugod. Jugoslovanske študente bo zastopal študentski pevski zbor iz Zagreba.

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI SPORED

RTV LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05., 6., 13., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 9.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 15., 22. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30.

OD NEDELJE, 28. AVGUSTA DO SOBOTE, 3. SEPTEMBRA

NEDELJA, 4. septembra

6.00 Nedeljski jutranji pozdrav
6.30 Reklame
6.40 Prireditve dneva
6.45 Mednarodne koračnice
7.15 Izletnikom na pot
8.00 Mladinska radijska igra
8.30 Mladi pevci — mladim poslušalcem
8.45 Z vedro glasbo v novi teden
9.45 Pravljica o Rdeči kapici in druge mladinske skladbe za klavir
10.00 Še pomnite, tovariši...
10.30 Pesmi naših borcev
10.40 Radi jih poslušate
11.10 Koncert za klavir in orkester št. 1
11.30 Srebrni trak (reportaža)
12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Za našo vas
13.45 Koncert pri vas doma
14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II
15.15 Reklame
15.30 Zbori Miroslava Vilharja in samospevi Kamila Maška
15.45 Klavir v ritmu
16.00 Melodije za vas
17.00 Radijska igra
17.45 Lahka glasba
18.00 Šport in glasba
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.05 Glasbeni variete
21.00 Športna poročila
21.10 Slavni pevci
22.15 Ples ob radijskem sprejemniku
23.10 Koktajl pred polnočjo
23.50 Prijeten počitek

PONEDELJEK, 5. septembra

5.00 Dobro jutro
5.10 Nekaj domačih
6.30 Reklame
8.05 Operetni zvoki
8.20 Počitniško popotovanje od strani do strani
8.35 Iz filmov in glasbenih revij
9.00 Od tu in tam
10.00 S sprejemnikom na dopust
11.00 Dve operni uverturi
11.15 Naš podlistek
11.35 Igra violinist Uroš Prevoršek
12.00 Ženski kvartet Kluba Koroških Slovencev
12.15 Kmetijski nasveti — Janko Lipovec: Spravljanje jabolk
12.25 Zabaven opoldanski spored
13.13 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Narodne pesmi in plesi iz Dalmacije
14.00 Glasbene razglednice
14.30 Prireditve dneva
14.35 Vrag na vasi, baletna suita
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 »O, le prid', moj fantič«... slovenske pesmi poje Mariborski komorni zbor
16.00 Naši popotniki na tujem
16.20 Majhni zabavni ansambli
16.40 Gaspard de la nuit, pianist Friedrich Gulda
17.10 Šoferjem na pot
18.00 Operne melodije
18.40 S knjižnega trga
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Večerni simfonični koncert
21.00 XVII. olimpijske igre v Rimu
21.30 Melodije raznih dežel
22.15 Iz naših studiov
23.10 Nočni akordi
23.50 Prijeten počitek

TOREK, 6. septembra

5.00 Dobro jutro
5.25 Nekaj domačih
6.30 Reklame
8.05 Jutranji spored solistične glasbe
8.30 Europa ekspress
9.00 Poje moški zbor Jože Moškrič
9.20 Pri dunajskih glasbenih klasikih
10.10 Ura za optimiste
11.20 Zabavni orkester Martin Gold
11.30 Oddaja za otroke
12.00 Pozdrav iz Makedonije
12.15 Kmetijski nasveti — ing. Erik Eiselt: Prezimni posevki — pomemben vir krme
12.25 Petnajst minut z ansamblom Jacques Tilkay
12.40 Pisani zvoki z Dravskega polja
13.15 Zabavna glasba in obvestila
13.30 Jugoslovanski operni pevci pojo popularne arije
14.10 Komorni zbor RTV Ljubljana
14.30 Prireditve dneva
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Italijanske in južnoameriške popevke
16.00 Listi iz domače književnosti
16.20 Predstavljamo vam znamenite orkestre
17.10 Razgovor z volivci
17.20 Parada plošč
18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike
18.15 Od plesišča do plesišča
18.50 Človek in zdravje
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Poje zbor JLA iz Beograda
20.30 Jugoslovanski pevci in ansambli zabavne glasbe
21.00 XVII. olimpijske igre v Rimu
21.30 Ob Sredozemskem morju
22.15 Igramo za vas
22.40 Jazz z orkestrom Benny Goodman
23.10 Nočni komorni koncert mladih slovenskih skladateljev

SREDA, 7. septembra

5.00 Dobro jutro
5.10 Nekaj domačih
6.30 Reklame
8.05 Zbor Lira iz Kamnika
8.20 Počitniško popotovanje od strani do strani
8.35 Zvočni kaleidoskop
9.00 S sprejemnikom na dopust
10.10 Ciklus velikih simfonij
10.47 Tri orkestralne slike
11.00 Zavrtimo našo zabavno ruleto
11.30 Odlomki iz oper B. Smetane
12.00 Trio Slavka Avsenika
12.15 Kmetijski nasveti — ing. Mirko Šušteršič: Jesensko delo v kmečkih gozdovih
12.25 Pozdrav z gora
12.40 Otroci pozdravljajo
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Pihalni orkester JLA
13.50 Popularne melodije iz orkestralne glasbe
14.30 Prireditve dneva
14.35 Izbrali smo za vas
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Popevke se vrstijo
16.00 Novost na knjižni polici
16.20 Koncert po željah
17.10 Deset minut iz naše beležnice
17.20 Parada plošč
18.00 Kulturna kronika
18.20 Španski plesi in napevi
18.45 Radijska univerza
19.00 Obvestila, zabavna glasba in reklame
20.00 Večerni operni koncert
21.00 XVII. olimpijske igre v Rimu
21.30 Z melodijami čez kontinente
22.15 Nočni koncert
23.10 Plesna glasba
23.50 Prijeten počitek

ČETRTEK, 8. septembra

5.00 Dobro jutro
5.25 Nekaj domačih
6.30 Reklame
8.05 Koncert za flavto, violino, cembalo in godalni orkester
8.30 Naši glasbeni uspehi v preteklem šolskem letu
9.00 Potpuri za zabavo
9.40 Zborovske pesmi slavnih skladateljev obdobja romantike
10.10 Od melodije do melodije
11.30 Oddaja za cicibane
12.00 Poje Ljubljanski oktet
12.15 Kmetijski nasveti — vet. Nestor Klemen: Zatiranje goveje tuberkuloze
12.25 Zabaven opoldanski spored
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Iz francoske glasbe pred 100 leti
13.50 Vedri zvoki
14.30 Prireditve dneva
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Igra pianist Dušan Trbojević
16.00 Iz slovenske književnosti
16.20 Za prijetno razvedrilo
17.10 Petdeset minut turizma in melodij
18.00 Trije odlomki iz oper Rona in Sunčanica
18.30 Športni tednik
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov
20.45 Klavir in hammond orgle
21.00 XVII. olimpijske igre v Rimu
21.30 Iz Schubertove skicirke
22.15 Plesna glasba iz vsega sveta
23.10 Nočni koncert

PETEK, 9. septembra

5.00 Dobro jutro
5.10 Nekaj domačih
6.30 Reklame
8.20 Počitniško popotovanje od strani do strani
8.35 S sprejemnikom na dopust
9.00 Glasbeni variete
9.55 Hammond orgle v ritmu
10.10 Samospevi jugoslovanskih skladateljev
10.40 S popevkami čez kontinente
11.00 Štirje fantje vam igrajo
11.15 Naš podlistek
11.35 Slike iz Alzacije
12.00 Dobro volja je najbolja...
12.15 Kmetijski nasveti — ing. Pavel Ferlič: Na kaj je treba paziti pri napravi intenzivnih sadovnjakov
12.25 Pet pevcev — pet popevk
12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Melodije po vašem okusu
14.30 Prireditve dneva
14.35 Poje operna sopranistka Zlata Ognjanović
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Poje Komorni zbor RTV Beograd
16.00 Humoreska tega tedna
16.20 Parada plošč
17.10 Razgovor z volivci
17.20 Prva simfonija
18.00 Pevka Lola Novakovič
18.15 Črnske duhovne pesmi
18.30 Iz naših kolektivov
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Zabavni orkester RTV Beograd
20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
20.30 Balet skozi stoletja
20.55 Prekinjeno sanjarjenje
21.00 XVII. olimpijske igre v Rimu
21.30 Od tu in tam
22.15 Iz neznanih oper
23.10 Intermezzo z godali
23.20 Pojte z nami (posebna oddaja)
23.50 Prijeten počitek

SOBOTA, 10. septembra

5.00 Dobro jutro
5.25 Nekaj domačih
6.30 Reklame
8.05 V tričetrtinskem taktu
8.20 Pionirski tednik
8.40 Nekaj skladb za harfo
9.00 Poje Invalidski pevski zbor
9.20 Za vsakogar nekaj
10.10 Od Gallusa do Hačaturjana
11.30 Družina in dom
11.40 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe
12.00 Pihalna godba izraelske armade
12.15 Kmetijski nasveti — Cirila Bambič: Pomen toplega obroka za šolskega otroka
12.25 Zabaven opoldanski spored
13.15 Obvestila in zabavna glasba
13.30 Pod lipo na vasi...
13.50 Med opernimi arijami
14.30 Prireditve dneva
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Reklame in zabavna glasba
15.40 Koncert za dve flavti in orkester
16.00 Nt platnu smo videli
16.20 Ali vam ugaja?
17.10 Parada plošč
18.00 Narodne pesmi poje mešani zbor France Prešeren iz Celja
18.20 Veliki zabavni orkestri
18.45 Okno v svet
19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
20.00 Sobotni mozaik
21.00 XVII. olimpijske igre v Rimu
21.30 Za prijeten konec tedna
22.15 Za naše izseljence
23.10 Zaplešimo še enkrat

Resnična zgodba

Po osemnajstih letih našel očeta

Trgovski vajenec, Ivan Barle, je bil rojen pred 18. leti na Hrvaškem. Po osvoboditvi je mati z otrokom prišla nazaj v Slovenijo, in sicer v Godešič. Ivanov oče Jovo je bil poročen z drugo ženo, s katero pa ni imel otrok. Mali Ivan je odraščal pod materinim skrbstvom vse dokler se ni šel učit za trgovskega vajenca. Sedaj skrbi za njega škofjeloška občina, dokler ne konča šole. O svojem očetu je vedel le toliko, da je Hrvat in da živi v okolici Bjelovara. Ko je zvedel za točen naslov, mu je vsako leto večkrat pisal. Toda odgovora ni dobil nikoli. Bil je vedno žalosten in misel ga je grizla, zakaj ga oče ne mara in zakaj nič ne skrbi zanj. V duši je tlela huda bolečina in ena sama želja: spoznati očeta. Samo, da ga vidi in spregovori z njim nekaj besed. Odločil se je, da ga mora letos videti za vsako ceno. Spoznal je v Loki vojaka, ki je doma blizu vasi, kjer živi njegov oče. Ko je dobil dopust je skupaj z vojakom, ki se je vračal z odsluženja vojaškega roka odšel na Hrvatsko iskat svojega očeta. Bil je notranje vznemirjen in ves čas potovanja je razmišljal, kaj bo rekel oče, ko ga bo videl in kakšen je sploh njegov oče.

Prvo noč na Hrvatskem je prespal v rojstni vasi vojaka, s katerim se je spoznal v Škofji Loki. Naslednji dan sta se oba napotila v sosednjo vas Berek, kjer je njegov oče. Ko sta prišla v vas, je Ivan začel povpraševati po očetu, kje stanuje. Lahko si mislimo kakšne občutke je imel Ivan, ko je stopal proti hiši v kateri živi oče.

Ko je odprl vrata je srečal starejšo žensko in vprašal, če tu stanuje Jovo Korenjec. Ženska je bila očetova mati. Vprašala je: »Koj hočete od Jove?« — »Veste, sem njegov sin in prišel sem, da ga vidim, ker hočem končno spoznati svojega očeta«, je s tresočim in jokajočim glasom povedal Ivan. »Ni ga doma, odšel je za tri dni na semenj v Bjelovar,« je hladno odgovorila mati. Ivanu je postalo težko pri srcu. Toliko pričakovanja in upanja, sedaj pa ga ni doma.

»Prosim ali lahko vstopim, da vidim vsaj njegovo sliko«, je vprašal žensko, ki je bila vsa osupla in presenečena. Stala je pred vrati spalnice in ni pustila Ivana v sobo. Odrinil jo je, vstopil in zagledal na steni veliko sliko svojega očeta. »Da čisto meni je podoben, da to je moj oče«, je tiho povedal in solze so ga zalile...

Žalosten in razočaran se je vrnil k prijatelju, ki ga je čakal pred restavracijo. Ko je vstopil v restavracijo, mu pride bliže neznani moški in reče: »Veste, tovariš, opazoval sem vas, ko ste stali pred Jovino hišo in sem takoj vedel, da ste njegov sin, ker ste mu zelo podobni, kot dinar dinarju. Jovo večkrat govori o vas in bi vas vzel k sebi, toda njegova žena, da ta ženska noče nič slišati o tem. Nimata otrok in on si želi vas, toda z ženo se ne razumeta, stalno se prepirata.«

Še in še je potem v restavraciji pravil Jovin sosed, vse podrobnosti, ki so zanimale Ivana. Še istega dne je moral Ivan nazaj v Slovenijo. Želja se mu ni izpolnila. Videl je prvič svojega očeta le na sliki. Bil je tega vesel. Toda kakšno veselje bi bilo, ko bi si zrla po 18 letih iz oči v oči. Spoznal je, da ga ima oče rad, toda pri vsem je ovira njegova žena, s katero nimata nič otrok. Razdvojeni srci, ki vsak po svoje trpita. Sedaj razume, zakaj oče ni nikoli dobival pisma, ki jih je sam pošiljal. Obljubil je, da ga bo obiskal za Novo leto. Takrat ga bo čakal tudi teden dni, če bo treba, samo, da ga vidi in spozna.

Da takšna so pota nekaterih, ki si želijo toplega domačega ognjišča v krogu svojih staršev. Naš Ivan je srečen že ob tem, da je po tolikih letih spoznal očetovo rojstno hišo. Še srečnejši bo, ko bosta z očetom, oba v objemu spoznala, da je najlepše biti skupaj.

VLADO ROZMAN

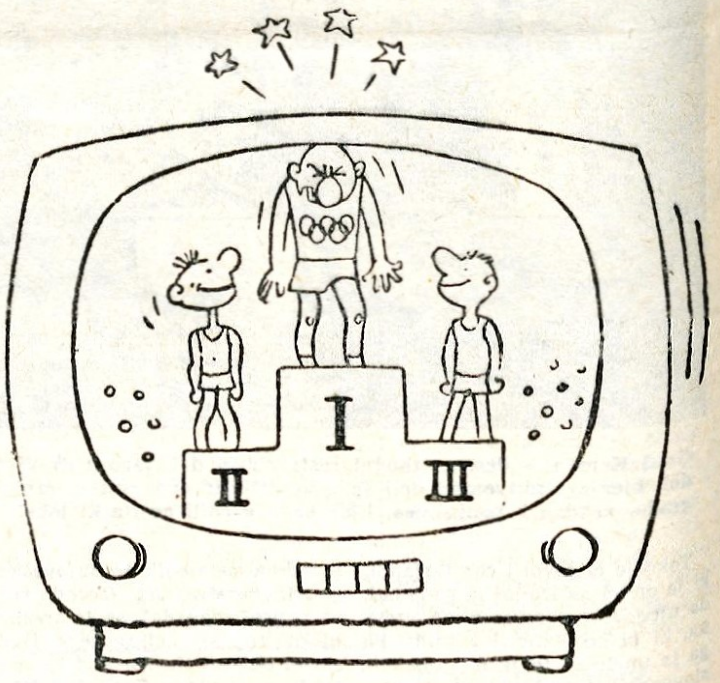

Televizijski prenos

Naravni hladilnik

Najbrž edinstven hladilnik na »naravni pogon« imajo v Jurjevu pri Senju. Pod pultom v restavraciji Iskra izvira zelo hladna voda, ki odteka v 30 m oddaljeno morje. Iznajdljivi gostinci so nad izvirom naredili police, na katerih lahko hranijo pokvarljivo blago, v vodi pa hladijo pijače.

DVAKRAT POKOPAN

Junija letos je v Bresci v Italiji umrl kmet Giacomo Coradi. Pred pokopom so ga pozabili dati v krsto in so opravili pogreb kar brez njega. Naslednji dan pa so v bolnišnici našli mrliča. Pogreb so morali seveda še enkrat ponoviti.

ANGLEŽI LJUBIJO ŽIVALI

Dokaz za to je pred nedavnim izdan zakon, ki določa denarno globo ali do 3 mesece zapora za vsakogar, ki živali muči, si tujo žival prisvoji ali svojo žival zapusti. Zakon so izdali, ker se množijo primeri, da puste, medtem ko so odšli na dopust, ljudje svoje mačke, pse ali ptice doma nepreskrbljene.

ATOMSKA RAZSVETLJAVA

V Čikagu obratuje največji ameriški atomski kotel (reaktor), ki s 180.000 kilovati osvetljuje del mesta z 200.000 prebivalci. Strokovnjaki sodijo, da bo čez nekaj let atomski tok cenejši kot električna energija iz vodnih in toplotnih električnih central.

VESOLJSKI PRAH

V vesolju je polno prahu: ostankov razbitih zvezd, planetov, repatic itd. Po zadnjih podatkih sovjetskih učenjakov zgori v ozračju nad Zemljo, v višini nad 100 kilometrov, vsako leto blizu 29 milijonov ton kozmičnega prahu. Vsak dan pade na površje Zemlje le 3 tisoč ton drobcenih meteorjev in prahu.

Kako se znebiš zaročenke?

»Le kako bi se je znebil?« je premišljeval 23-letni rimski avtomehanik Lamberto Dolciani. Sit je bil svoje 19-letne zaročenke Tereze in se je slednjič odločil za pot, ki bi bila v čast samemu Boccacciu.

Lamberto je prosil svoje tri prijatelje, po starosti svoje vrstnike, naj bi povabili Terezo na izlet v obmorsko letovišče Anzio. Tu naj bi jo po večerji zvabili v gozd in jo tam spravili v spodrsljiv položaj. To bi potem ženinu, skritem v grmovju, bil povod, da bi ji očital nezvestobo.

Sprva se je vse odvijalo po načrtu. Tereza se je nič hudega sluteč odpeljala z ženinovimi prijatelji v Anzio, sprejela vabilo na večerjo in šla z njimi na sprehod v bližnji gozdiček. Tu sta se dva oddaljila in pustila Terezo s tretjim samo. Komaj je bil »čisti zrak«, je ta pričel Terezi vsiljivo dvoriti.

V tem trenutku pa se je zadeva začela odvijati povsem drugače, kot je mislil Lamberto. Tereza, ki je bila zvesto in tudi sicer zelo pošteno dekle, je mladeničevo vnetost pogasila s krepko zaušnico. Fant je pobegnil in zamenjal ga je pri nečednih poizkusih njegov kolega, ki ga je Tereza prav tako napodila. Nastopil naj bi zdaj še tretji »zapeljivec«, vendar se je namesto njega pojavil sam Terezin zaročenec Lamberto, ki je bil v grmu ves čas priča Terezine »nezvestobe«. Ker se Tereza ni pustila kompromitirati in je ostala stanovitna, je zaročenca pošla potrpežljivost. Bil je divji, ker se Tereza ni vedla tako, kot je upal, zato jo je pričel neusmiljeno pretepati. Prestrašena Tereza je pričela klicati na pomoč. To je slišal Lambertov prijatelj, ki do sedaj še ni sodeloval v nesramni ukani. Iztrgal je Terezo pobesnelemu ženinu in jo odpeljal s svojim motornim kolesom k njenim staršem v Rim.

Tereza je prijavila ženina zaradi nasilja, oba njegova pomagača pa zaradi poizkusa posilstva. Vsi trije nepridipravi so pobegnili Toda ker niso bili samo »tatovi src«, ampak tudi pravi tatovi, in so jih nekaj dni kasneje zalotili pri kraji avtomobila, jih je policija lahko zgrabila kar zaradi dvojne krivde in jih vse zaprla. Lamberto ni sedaj samo ob nevesto, ampak tudi ob svobodo. Je pač tako, da se ne konča vsaka zgodba »a la Boccaccio« — srečno.

MIHA KLINAR

11

ŽARA S PEPELOM

– Da. Kdo ve kakšna presenečenja nas v tej deželi še čakajo? Bitka na Mežaklji je bila šele uvod, – razmišlja Linke in ocenjuje položaj. »Še bolj porazna je bila za nas bitka na Jelovici kljub močnim okrepitvam iz Reicha. Toliko sil, ki smo jih zbrali na tem koščku zemlje, nismo imeli niti ob zasedbi. In rezultat, ki smo ga na Jelovici dosegli? Trideset mrtvih na naši strani! Nič ni zaleglo, da smo streljali talce. Doživljamo poraz za porazom. Edini uspeh, ki smo ga ta mesec dosegli je bilo razbitje banditske skupine pod Storžičem. In še ta uspeh bi bil dvomljiv, če bi ne bilo izdajalcev...

Angela prisluškuje v pričakovanju, da bo gestapovec znova razkril kako ime. A ga ni.

– Si moreš misliti, kaj bi se zgodilo, da nismo bili pravočasno obveščeni, da banditje nameravajo napasti koncentracijsko taborišče v Begunjah? Nepripravljeni, kakor smo bili, bi doživeli presenečenje in poraz, dotok k banditom pa bi še bolj porasel...

Angela na tihem uživa ob zaskrbljenih gestapovskih obrazih.

– Že brez tega napada so nam preprečili naš najpomembnejši načrt...

Najpomebnejši načrt?

Kakšen neki je nemški najpomembnejši načrt?

Pogovora o tem načrtu ne sme preslišati.

– Germanizacija, nagla germanizacija teh krajev je zaradi bojev z banditi šla zaenkrat po zlu...

Germanizacija? Tako hitro je ne bodo dosegli. Preden bodo potujčili in ponemčili Gorenjsko, bodo morala preteči stoletja. Še poprej pa bodo morali zmagati. A zmagali ne bodo nikoli, verjame Angela in pomisli: gestapovca delata račun brez krčmarja. Na tihem se celo posmehne njunemu govorjenju o germanizaciji, potem pa se zgrozi, ko se gestapovca menita o razselitvenem načrtu, po katerem bi morali do jeseni izseliti z Gorenjske in Štajerske več kakor polovico Slovencev, vse, prav vse, za katere menijo, da bi se ponemčevanju upirali. Gestapovca govorita o nekem Eichmannu, ki da je izdelal načrt in zahteva njegovo izvedbo v določenem roku.

– Lahko je zahtevati, – sliši Linkeja... – Tu nimamo opravka z Židi. Tu imamo opravka z organiziranim uporom. Auch der Obersturmbannführer Eichmann, tudi on bi imel težavnejši posel z Židi, če bi se mu organizirano uprli in se ne samo skrivali...

Kdo neki je ta Eichmann, bi rada vedela Angela. Po Linkejevem pripovedovanju sklepa, da mora biti kak višji funkcionar.

– Skrivalnico z Judi se je laže igrati, kakor germanizirati ozemlje, ki se je razplamtelo v uporu. Dokler ne zatremo upora, toliko časa na množične evakuacije in razseljevanja Slovencev v Srbiji in po drugih zasedenih deželah, niti pomisliti ne moremo. Policijske sile, namenjene za ta posel, potrebujemo za obrambo naših postojank in za boj proti upornikom. Še manj pa moremo misliti na naseljevanje nemške krvi iz Rajha, dokler bo v teh krajih trajal oboroženi upor proti nam. O tem so z Bleda poročali Eichmannu, dobili pa so ukor...

– Ukor?

– Da. Baje je celo der Gauleiter und der Chef der Ziwilverwaltung Kutschera prejel namig, da bo razrešen in poslan v generalni guvernement, če ne bo znal pomiriti zasedenih področij, ki mu jih je zaupal Führer... Toda o tem je bolje molčati! Dejstvo pa je, da nam uporniška dejavnost dela preglavice, ki jim trenutno še zdaleč nismo kos, in da je prav uporniška dejavnost kriva, če ne moremo izpolniti Eichmannovega načrta, čeprav je bil maja in v začetku junija tako lepo zasnovan in je še v začetku julija ob prvem razselitvenem valu zgledalo, da bo zlahka izvedljiv. Tako pa...

Angela komaj čaka, da bo prosta in da bo lahko novico, da je upor preprečil nadaljnje razseljevanje, sporočila partizanom. To sporočilo bo prav gotovo izpodbudilo borce, da bodo vztrajali in da ne bodo popustili vzlic krvavemu nasilju zasedbenih oblasti nad civilnim prebivalstvom in vzlic vedno bolj pogostemu streljanju talcev. To sporočilo bo obenem tudi prvo priznanje njihove prve velike zmage nad sovražnikom, prve velike zmage, ki je preprečila množično razseljevanje Slovencev v Srbijo in druge zasedene dežele, prekrižala nemški ponemčevalni načrt teh krajev in ohranila gorenjsko zemljo slovenskemu ljudstvu, zemljo, ki bi brez partizanskega boja postala že prve mesece nemške okupacije ponemčena in kot taka nemška za vselej, saj so Nemci pripravljali za Slovence enako usodo kakor Židom. To sporočilo bo partizanski boj še bolj okrepilo, razmišlja Angela.

In res! Dnevi potekajo v znamenju partizanskih akcij in bojev. Izdajalcev se loteva strah. Gestapovci so zaprepaščeni, ker partizani trebijo izdajalce kakor plevel.

– Ne vem, kako zvedo banditje za naše konfidente, – sliši Angela nekega dne pripovedovati Zwicka... – Likvidirajo jih nam pred nosom. Zato je med ljudmi vedno manj takih, ki bi hoteli delati za nas...

Tako minevajo prvi meseci boja.

– Brez pomoči prebivalstva bi banditje ne mogli vzdržati, – toži Zwick nekaj dni kasneje prijatelju Linkeju... – Jemanje talcev, javno streljanje komunistov, obešanje, vse je kakor bob ob steno. To ljudstvo je blazno! Kljub našim represalijam večji del prebivalstva simpatizira s teroristi in jih podpira z živili, z obleko in drugimi sredstvi...

Angela se dela nevidno. Nobene pozornosti ne vzbuja. Kakor da skozi veliko kavarniško okno opazuje v jesenskih barvah prelivajoče se strmine Mežaklje. Zwick in Linke niti ne slutita, da jima prisluškuje. Rahlo se smehlja ob misli, da je prav zaradi Zwickovega pripovedovanja mogla s pomočjo nekega svojega sodelavca pred mesecem obvestiti jeseniško partizansko četo po bojih na Mežaklji, da jo nameravajo Nemci ponovno napasti nad Dovjem, kamor se je četa umaknila. Angela je srečna, ker so bili partizani pravočasno obveščeni in več kakor štiri sto Nemcev je z najmočnejšim ognjem jurišalo v prazno na pobočja in vrhove Karavank.

V takem delu drsi Angeli čas naglo naprej. Gorijo žage in les, tisoči in tisoči kubikov lesa, namenjenega za nemška prezimovališča na vzhodni fronti. Angela komaj kdaj pomisli na skoro nezadržano prodiranje nemških armad proti Moskvi. Ne utegne misliti. Njene misli zavzema povsem osvobodilno gibanje in partizanski boj, kakor da se tu in ne na fronti bije glavna bitka za osvoboditev Evrope.

– Bolje je biti na fronti, kakor tu, – prisluškuje nemškemu pehotnemu oficirju... – Tu odpovedo vsa, še tako natančno premišljena pravila bojne taktike. Nikoli ne veš, kje je sovražnik. Ne veš, ker je povsod, in zato ne moreš ukreniti ničesar po vzorcih in pravilih, ki si se jih naučil in ki jih lahko s pridom uporabljaš na fronti... Priznati moram, da nam taktiko boja vsiljujejo partizani in ne mi njim, kakor bi jo morali za uspešen boj proti banditom...

Čas zdrsne v november. Angela hiti na zvezo. Čakal jo bo Edi Giorgini. Zaman ga pričakuje. Šele naslednji dan zve, da so ga zajeli Nemci. Nekoliko je nemirna. Potem bere na lepakih, da so Edija ustrelili Nemci kot talca. Ničesar jim ni izdal, zlati, vselej nasmejani fant. Žalostna in s tiho grozo v srcu stoji pred lepakom z imeni ustreljenih. Toda čas naglo melje in za dolgo žalost nima prostora. Že naslednji dan govori vsa Gorenjska o drzni partizanski akciji...

– Pomislite, – se pogovarja v kavarni skupina nemških policistov... – Pojavijo se ponoči, kakor da bi zrasli iz teme, s kamionom v mlinu v Zapužah. Z vrečami moke nalože kamion, s katerim so se pripeljali. Zaplenijo še naš kamion, ki smo ga dali mlinu na razpolago, nato pa se – meni, tebi nič – odpeljejo skozi zastraženi Kranj. Straža na mostu čez Savo je mislila, da so naši in jih ni ustavila. Kakšna predrznost!...

DRUŽINSKI POMENKI

Naša hrana

OGLJIKOVI HIDRATI - KURIVO

Ogljikovi hidrati so glavni izvor energije in v veliki meri sestavljajo našo hrano. Imajo to prednost, da so sorazmerno poceni in sestavljajo 60 do 70 odstotkov naše hrane. Prav tako kot so beljakovine sestavljene iz aminokislin, so tudi ogljikovi hidrati zgrajeni iz enostavnih gradbenih enot. Poznamo enostavne ogljikove hidrate, iz dveh gradbenih enot sestavljene in ogljikove hidrate, ki imajo več gradbenih enot.

Med enostavne ogljikove hidrate, ki jih s tujko imenujemo tudi monosaharide, štejemo grozdni sladkor in sadni sladkor (nahajata se v grozdju in v drugem sadju ter v medu). – Sladkorje, ki so sestavljeni iz dveh gradbenih enot, imenujemo tudi disaharide. Disaharid je na primer trsni sladkor, ki je sestavljen iz grozdnega in sadnega sladkorja in je za 30 odstotkov slajši od grozdnega sladkorja. Končno poznamo še polisaharide, to so sladkorji, ki so sestavljeni iz mnogih enot. Zelo važen polisaharid je škrob, ki nastopa v naši hrani v velikih količinah. Najdemo ga v krompirju, moki, stročnicah. – Škrob je sestavljen iz zrnc zelo različne velikosti. Pri krompirju so na primer velika od 0,14 mm do 0,18 mm. Vsaka rastlina ima svojo značilno obliko škrobovih zrnc. Pri kuhanju škrob nabrekne.

Drugi rastlinski polisaharid je celuloza. Celuloza je neprebavljiva – sokovi naših prebavil ji ne morejo do živega – pa je tudi organizem ne more izkoriščati. Vendar pa večje količine celuloze v prebavilih pospešujejo prebavo.

Največ ogljikovih hidratov naše hrane je rastlinskega izvora. Pšenična moka ima 90 odstotkov škroba, kruh 45 do 60 odstotkov, suhe stročnice 50 odstotkov, kuhan krompir 20 odstotkov, kuhana zelenjava samo 1 odstotek. Med zorenjem sadja se škrob spreminja v sladkor. Suho sadje ima 40 do 50 odstotkov sladkorja. Beli sladkor, ki ga uporabljamo v gospodinjstvu, ima 100 odstotkov sladkorja, méd 50 do 55, marmelada 50 do 70 odstotkov. Pretirana uporaba sladkorja zmanjšuje tek, uživanje večjih količin sladkarij, posebno še na prazen želodec, je celo škodljivo.

Pogovor o modi

V času, ko so prenekatera kopališča še napolnjena s kopalci, ustvarjalci mode že hitijo z dovršitvijo svoje kolekcije – predvidene za jesen in zimo. Čeprav torej prava sezona še ni nastopila, morda ne bo odveč nekaj besed o tem, kaj pripravljajo v svetu za konec tega leta in začetek prihodnjega.

Na modnih revijah se bodoči lik žene prikazuje v nadvse kompliciranih in neudobnih modelih, narejenih iz velike količine volnenega blaga. Vendar pa bo po vseh predvidevanjih delovna žena brez dvoma spet izbrala – enostavnost.

Novo je v glavnem to, da je v zbirkah velikih modnih hiš pozornost tokrat usmerjena na rokave. Mnoge ravne obleke bodo imele kot edini odstop od enostavne ravne linije, zaokrožene rokave. Znani risar modelov Renato Balestra priporoča pri kostumih kratko jopico, majhne ovratnike in ozka krila. Rad uporablja tudi usnjene pasove in krzno v nasprotnih barvah. Tkanine so mehke in svetleče, kot da bi se združila saten in velur. Barve: bela, siva, črna, modra. Klobuki se spuščajo na čelo, so majhni in imajo okrase.

Neka druga rimska modna hiša priporoča bogato nabrane modele, za katere je potrebno veliko mehkega blaga. Barve: vsi toni sive, črna, kostanjeva, vijoličasta, rumena in ognjeno rdeča. Namesto ovratnika bodo često uporabljali pelerinice.

Prav tako znana italijanska modna hiša »Fontana« priporoča ob bokih razširjena krila, ki so spodaj nabrana v zmernih gubah. Barve: črna, barva peska, in močna roza.

Angleži predlagajo dve vrsti tunike – manjšo, ki pokriva samo boke in drugo, ki sega skoraj do kolen. Tu so bluze iz volnenega blaga, ki so največkrat sestavni del dvodelnih oblek. V pasu so te bluze zelo nabrane (kot moške srajce).

Žena 1961, tako trdijo modni ustvarjalci, bo, kot da bi imela krila.

MODA

ZA JESEN

Enostavna dvodelna obleka iz tople moher tkanine.

Ko je paradižnika na pretek

Pikantni paradižnikov namaz. Štiri žličke paradižnika, 5 dkg surovega masla, 10 dkg kakršnegakoli trdega sira, 4 žličke nastrganega hrena, zeleni peteršilj, malo drobnjaka, sol po okusu.

Surovo maslo razmešamo, mu dodamo paradižnikove mezge, nastrgan sir in hren, zelen sesekljan peteršilj in drobnjak. Vse skupaj po okusu solimo in dobro premešamo. Ta namaz lahko uporabimo kot podlogo pri obloženih kruhkih ali ga namažemo kruh samo z njim.

Dober namaz. 10 dkg surovega masla, 3 žličke paradižnikove mezge, 1 sardelica, 1 strok česna, pol čebule, zelen peteršilj, sol po okusu.

Surovo maslo dobro razmešamo, mu pridenemo paradižnik, pretlačeno sardelo, s soljo zdrobljen česen, na drobno sesekljano čebulo ter sesekljan peteršilj. Vse skupaj dobro zmešamo.

Skutni namaz z paradižnikovo mezgo. 15 dkg skute, 2 žlički paradižnikove mezge, 4 dkg surovega masla, zelen peteršilj in sol po okusu.

Surovo maslo penasto umešamo in mu pridenemo dobro zdrobljeno skuto in paradižnikovo mezgo, potrebno sol in sesekljanega peteršilja po okusu. Namaz je zelo okusen, hranljiv in ne predrag.

Cvetača s paradižnikovim polivom. ¾ kg cvetače, 5 dkg olja, 3 do 4 žličke paradižnikove mezge, precej zelenega peteršilja, sol po okusu, 1 do 2 kapljici kisa ali limoninega soka, malo muškatnega oreščka ali po želji še popra.

Cvetačo skuhamo v slanem kropu. Kuhano ohladimo in polijemo s sledečim polivom. V skledi dobro premešamo paradižnikovo mezgo, nato pa ji počasi pridevamo olje, sesekljan peteršilj, kis ali limonin sok, malo naribanega muškatnega oreščka, poper in sol.

Paradižnikova juha (za 6 oseb). 4 dkg masti, pol korena, drobna zelena, čebula, lovorov list, 5 dkg moke, 20 dkg paradižnikove mezge.

Za rezance: 12 dkg moke, 1 jajce. V kozici razbelimo mast. Vroči pridenemo na kolesca zrezan koren in zeleno. Ko to malce porumeni, dodamo še zrezano čebulo, ki naj svetlo porumeni. Tedaj primešamo še moko, jo nekoliko popražimo, prilijemo paradižnikovo konzervo in potrebno vodo. Na osebo računamo 3 dl vode. Vse naj vre približno pol ure, nato vse skupaj pretlačimo skoz sito in solimo. Ko zavre, zakuhamo rezance. Dodamo še lovorov list.

Anekdote

KO ODRASTE

Radoja Domanovića je njegov sin vprašal:

»Očka, zakaj so stari Grki vedno predstavljali zmago kot ženo?«

»Ko boš, sinko, oženjen — boš to že razumel,« mu je odgovoril oče.

TESLIN NASVET

Slavni fizičar Nikola Tesla je imel serijo predavanj na neki ameriški univerzi. V začetku predavanja, ko je pravkar začel govoriti o higrometru, je opazil, da se že starejši študent pogovarja s svojo kolegico. Tesli to ni bilo prav in ga je vprašal:

»Prosim vas, povejte mi, kako se imenuje aparat, ki zbira vlago iz atmosfere!«

»Strešni žleb,« je odvrnil študent v želji, da bi bil duhovit.

Študentje so se zasmejali, Tesla se je samo namrščil in odvrnil študentu:

»Odlično! Svetujem vam, da takoj postanete klepar.«

Otroški kotiček

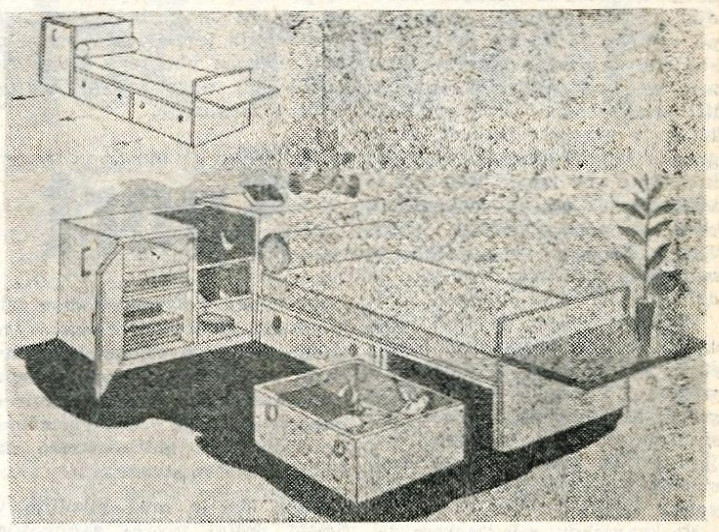

Tako kombiniran ležaj zavzema minimalen prostor, čeprav vsebuje vse, kar je otroku potrebno. – Podolgovata skrinja nad zglavjem skriva omarico za perilo in polico za knjige. Dva velika predala pod kavčem se lahko izkoristita za spravilo igrač, a plošča na nasprotnem koncu kavča lahko nadomesti del lovno mizo

Da bo obutev trajnejša

Ko kupujete čevlje, je priporočljivo, da to storite proti večeru, ker je v tem času noga že utrujena in malo oteka, pa bodo le tako drugi dan čevlji res udobni za hojo.

Če vaši nogi nista popolnoma enaki (kar ni redek primer), se pri kupovanju najprej obujte na širšo nogo, da boste gotovi, da vas naslednji dan ne bo dočakalo neprijetno presenečenje.

Redno čiščenje obutve preprečuje kvarjenje usnja, ker je redno mazanje pogoj za njegovo elastičnost, a obenem tudi za vzdržljivost. Poleg tega je priporočljivo izmenično nositi dva ali tri pare čevljev, da se obutev lahko prezrači in s pomočjo kopit dobi spet svojo prvotno obliko. Če obutev škriplje, lahko to preprečite, če podplate na treh ali štirih mestih malenkostno preluknjate z belo iglo.

Popravilo obutve. Ne zahtevajte od čevljarja, da vam menja višino pet ali debelino podplatov, ker to zelo vpliva na obliko čevlja (celo kadar je razlika vsega nekaj milimetrov).

Da bi obutev imela močnejši sijaj izcedite nekaj kapljic limoninega soka na samo usnje in ga za tem zdrgnite z mehko krpo.

Kako poboljšati izgled usnja? Priporočljivo in vsakemu pristopno sredstvo je sneg iz beljaka. Usnje enakomerno premažite in ga nato skrbno izbrišite z mehko krpo. Sneg se lahko uporabi tudi za čiščenje drugih predmetov iz usnja: pasov, kovčkov, denarnic, torbic itd.

Kako negovati semiš čevlje? Po vsaki uporabi zdrgnite čevlje s suho gumijasto gobo ali s sredico svežega kruha.

Madeži na čevljih iz semiša. Najprej čevlje skrbno skrtačite in jih nato izpostavite pari in pri tem narahlo drgnite madeže s ščetko.

Lakasti čevlji. Zelo tanek sloj vazelina bo preprečil izsušitev in pokanje laka. – Za tem jih zdrgnite z mehko krpo in čevlji bodo kakor novi. Če podplati drsijo, jih zdrgnite s smirkovim papirjem in premažite enakomerno z lanenim oljem.

Male zanimivosti

V šoli za spomin«, ki je v New Yorku, je 80 odstotkov obiskovalcev moških, in le 20 odstotkov žensk. Direktor te šole pravi, da so žene neprimerno boljši učenci kot moški.

V neki analizi OZN trdijo, da ameriške gospodinje porabijo za domača opravila tedensko povprečno 36 ur, Italijanke do 100, Francozinje 110, Nemke in Švicarke do 122 ur.

Tablete z vitamini se največ jemljejo v ZDA. Neki časopis trdi, da Američanke porabijo za vitaminske tablete več kot 300 milijonov dolarjev letno.

Neka analiza OZN pravi, da žene čitajo predvsem revije, medtem ko se moški zelo zanimajo za dnevne časopise.

Američan Glen Wolf, ki se je do sedaj dvanajstkrat oženil, je v Las Vegasu odprl pisarno za ženitne nasvete. »V življenju so potrebne izkušnje, da se lahko drugim pomaga,« je izjavil ženitni svetovalec.

V Torinu imajo šolo za sramežljive deklice. Eden glavnih predmetov je, kako odbiti vsiljivega oboževalca.

Ameriška televizija je vzela z repertoarja klasično Shakespearevo delo »Hamlet«, ker so dognali, da je vsebina drame tako žalostna, da reklame, namenjene ženam, izgubljajo vsak pomen.

Pesem krampov je utihnila

Brigadirke in brigadirji, ki so gradili osrednji športni stadion v Kranju so v četrtek zapustili naselje Franca Vodopivca na Rupi. V avgustu sta tu delali zadnji letošnji mladinski delovni brigadi — III. štajerska »XIV. divizija« in IV. kranjska »Ivo Slavec-Jokl«.

Kaj so nam dejali brigadirji pred odhodom:

šestošolec kranjske gimnazije, **Maks Jeza** je bil letos kar dvakrat v brigadi. V juliju je delal cesto na odseku Lenart—Benedikt pri Mariboru. Bil je kulturni referent I. kranjske MDB »Milene Korbarjeve-Irene«, razen tega pa je urejal brigadni list »Naša cesta«. V avgustu je bil še v kranjski brigadi, ki je gradila športni stadion. Tu je bil komandir ene izmed treh čet. — Maks je bil obakrat udarnik in eden najprizadevnejših brigadirjev. Ko smo ga vprašali, če namerava tudi prihodnje leto na delovno akcijo je odgovoril:

»Seveda! Imam pa tudi svoj načrt. Rad bi organiziral taborniško brigado, ki bi delala na stadionu. V brigadi bi bili člani gorenjskih taborniških enot. Mislim, da mi bo to ob pomoči prijateljev in vodstev enot tudi uspelo. Zaenkrat je to le moja velika želja.«

Na kranjskem mladinskem delovišču smo večkrat srečali tudi brigadirja, ki se ni razlikoval od drugih, le da je bil bolj tih in da se je nekoliko zmedel, če si ga kaj vprašal. To je bil angleški mladinec **Ian Rab King**, študent germanistike, ki potuje po evropskih deželah. Prijatelj, ki ga je mimogrede spoznal v Kranju, ga je pripeljal v brigado, kjer se je priključil kar mladincem iz Celja. Takoj prvi dan bivanja v brigadi se je naučil besedilo in melodijo naše himne, ni pa tudi dosti zaostajal pri učenju naših besed. Za svoje požrtvovalno delo je bil pohvaljen in je dobil tudi diplomo. Pravi, da mu je tu najbolj všeč naš Bled, le da je po svetu premalo znan. Močan vtis je v njem zapustil tudi muzej talcev in grobišče v Begunjah.

»To so strahote, ki se jih včasih premalo zavedamo,« je dejal. **»Na lesenih vratih neke celice smrti sem dobil vrezano tudi ime nekega angleškega kapetana Watta. Tam je bil tudi naslov, ki sem si ga prepisal in ko se vrnem v Anglijo, bom skušal poizvedeti kaj je z njim. Bojim se le, da je tudi on končal, kot mnogi drugi borci za svobodo.«**

Ko smo se na kranjski postaji poslovili od njega, so se mu v očeh zalesketale solze.

»Sedaj grem v Zagreb, nato pa morda tudi v Beograd.« Tu se je malo zamislil in dejal: **»Kaj bom storil potem, še ne morem reči. Vedno doživim kaj novega, ki me privlači. — Stravo!«** je še pozdravil in izginil za vrati odhajajočega vlaka.

Med udarniki v kranjski brigadi je bil tudi **Janez Slavec**, sin narodnega heroja Jokla, po katerem je brigada nosila ime. O svojih željah je dejal, da bi kmalu rad z ostalimi brigadirji prisostvoval otvoritvi novega športnega stadiona.

Do prihodnje pomladi so v Kranju utihnile pesmi mladinskih brigad, pesmi lopat in krampov ter iskreni minerski in brigadirski pozdravi.

J. Žontar

Šport v Selški dolini

Na koncu Železnikov so v teh dneh mladinci tamošnjega »Partizana« s prostovoljnim delom izsušili spodnji del nogometnega igrišča. Večkrat jim ga namreč poplavi Sora, ki preko pretočnega kanala za hidrocentralo na Češnjici sili iz struge.

Kaže, da je med mladino v Selški dolini precej zanimanja za nogometno igro. Nogometno igrišče so začeli urejati tudi v Selcah. Pretekli četrtek je bila v Železnikih prva nogometna tekma med moštvoma Selc in domačega »Partizana«. To je bila nekakšna priprava za nedeljsko srečanje Železnikarjev s kranjsko »Mladostjo«.

Se letos se bodo v Železnikih lotili tudi izgradnje 40-metrske skakalnice, za katero je pripravil načrte še pokojni ing. Stanko Bloudek. Skakalnico bodo zgradili na Poldetovih njivah pod Kamnicam. Razen tega pa imajo v načrtu, da bi v spodnjem delu Železnikov pripravili stezo za slalom in veleslalom. Tekmovalci, ki so se lani zadrževali v teh krajih, so izjavili, da so tod idealni pogoji za ureditev vrhunskih smučarskih prog. Na ta način bodo v Selški dolini nedvomno poživili tudi zimsko turistično sezono.

Olimpijske igre v Rimu

Prva kolajna za Jugoslavijo

Zadnji dan v avgustu XVII. olimpijskih iger se je tudi jugoslovanska reprezentanca vpisala med tiste redke države, ki so si na igrah priborile olimpijsko kolajno. Pozno ponoči je to uspelo rokoborcu Branku Martinoviću — ki je v lahki kategoriji dosegel neodločen rezultat proti Koridzeu (SZ), zmagovalcu v tej disciplini. S tem uspehom je Jugoslavija kot trideseta med 86. državami, ki so že osvojile zlato, srebrno ali pa bronasto kolajno. Po dosedanjih dogodkih na športnih igriščih v Rimu pa kaže, da prva kolajna za Jugoslovane ne bo tudi zadnja.

Waterpolo — Najbliže uspehu so »rokometaši« na vodi. Z zmago nad Madžari (v noči med četrtkom in petkom) — 2 : 1 — so si praktično že zagotovili bronasto kolajno. — Prav v igri z Madžari pa so pokazali, da so njihove sposobnosti še večje. Če bodo premagali vsaj še enega od naslednjih nasprotnikov (Italijo ali SZ), bo to dovolj tudi za srebrno kolajno, morda pa celo za zlato.

Nogomet — Nekoliko dlje, kot watepolisti, do kolajne so nogometaši. Z neodločenim rezultatom proti Bolgariji (3 : 3) so se uvrstili med najboljši štiri reprezentance, za katere pa so določene le tri kolajne. Po doslej prikazani igri lahko pričakujemo, da bo naša reprezentanca eno izmed njih tudi osvojila.

IN OSTALI

Orodna telovadba — Kolajne v ekipni konkurenci ne bomo osvojili. Vsi telovadci pa se bojijo našega Mira Cerarja, češ da lahko prekriža račune še tako favoriziranim Rusom, Japoncem, Švicarjem in drugim.

Jadranje — Dosedanji odlični rezultati Pivčevića, Faganela in Kosmine (prvi je po četrti etapi na 6., druga dva pa na 8. mestu), še vedno odpirajo možnosti, da bi si v naslednjih dveh etapah kdo izmed njih prisvojil vsaj bronasto kolajno.

Atletika — Atleti so prav v teh dneh središče olimpijskih iger. Nekateri od naših so že tudi startali, hkrati s tem pa se tudi poslovili od iger, čeprav so z doseženimi rezultati bolj ali manj upravičili svoje sodelovanje na tej največji športni prireditvi. Nastop naših adutov pa šele pričakujemo, saj lahko le od Lorgerja, Bezjaka, Mihalića, Gerejeve in morda tudi Usenikove pričakujemo uvrstitev v zaključna tekmovanja, morda pa tudi kakšno kolajno.

Streljanje — Prijetno novico iz Rima nam lahko posredujejo tudi še strelci, ki bodo startali prihodnje dni. Na zadnjih pripravah pred odhodom v Rim so dosegli nekaj odličnih rezultatov.

Boks — Če ne bi imeli Sretenovića, ki se je prebil v četrtfinale, bi naša maloštevilna reprezentanca v boksu doživela popoln poraz. Tako pa upamo, da edini preostali zastopnik še ne rekel zadnje besede, saj je sposoben tudi za največja presenečenja.

Kolesarstvo — Čeprav smo ostali v tej disciplini brez kolajn — tako je bilo tudi pričakovati — so Žirovnik, Levačič, Valčič, Petrovič in Bajc dosegli uspeh, kakršnega res da ni bilo pričakovati. Med 35 ekipami so osvojili 15. mesto (za njimi so bili še odlični Bolgari in Belgijci), med posamezniki pa je bil Žirovnik osmi, medtem ko sta Valčič in Levačič tudi med prvo dvajsetorico (nastopilo je 140 kolesarjev).

Košarka — Nič manjši uspeh, ki pa je v svetu odjeknil morda se močneje, je uspeh naših košarkarjev. Po hudih srečanjih v predtekmovanjih (zmagi nad Bolgarijo in Francijo!) so se uvrstili med osem najboljših košarkarskih reprezentanc na svetu. Takšnega podviga od njih res ni nihče pričakoval.

Veslanje — V štirih disciplinah tega športa se je uspelo le Čupinu in Ivankoviču v dvojcu brez krmarja uvrstiti v polfinale. Zadovoljiv uspeh, kaj več pa ni upanja pričakovati.

Kajak — Naši reprezentanti so v tem športu že zaključili s tekmovanjem.

Sabljanje — Najmanjše zastopstvo imamo Jugoslovani v tej disciplini (Eftimiadis in Vasin), od katerega pa tudi ne smemo pričakovati morebitnih kolajn. Seveda pa bi bilo povsem zgrešeno, če bi povsod uspeh in neuspeh ocenjevali na osnovi osvojenih kolajn. Geslo olimpijade je, da naj se športniki vsega sveta udeležujejo iger ne glede na to ali bodo prvi ali zadnji.

TE DNI PO SVETU

SOVJETSKI PROTEST V OZN

Indijski diplomat Radžašvar Dajal, ki je bil imenovan za novega osebnega predstavnika generalnega sekretarja OZN v Kongu, se je posvetoval z generalnim sekretarjem OZN Hammarskjöldom in njegovimi sodelavci, strokovnjaki za kongoško vprašanje. Razgovorov se je udeležil tudi dosedanji Hammarskjöldov predstavnik Ralph Bunche. Dajal je včeraj verjetno odpotoval iz New Yorka v Leopoldville.

Kakor poroča AFP, je Sovjetska zveza odločno protestirala pri generalnem sekretarju OZN Hammarskjöldu zaradi nadaljne navzočnosti belgijskih čet v Kongu. Sovjetska zveza ima tudi pomisleke glede načrta OZN, da ostanejo v obeh vojaških oporiščih v Kongu belgijski strokovnjaki.

INDONEZIJSKI ŠTUDENTI BODO ZAPUSTILI NIZOZEMSKO

Kakor poroča Reuter, so indonezijske oblasti sklenile pozvati vse indonezijske študente, ki študirajo na Nizozemskem, naj se takoj vrnejo v Indonezijo ali nadaljujejo študije v kaki drugi evropski državi.

POBUDA ZA SOVJETSKO-BRITANSKI SATELIT

Na letošnjem zasedanju britanskega Združenja za napredek znanosti je bila dana pobuda, naj britanski in sovjetski znanstveniki skupno opremijo in izstrelijo velik satelit, ki bo omogočil nadaljnja proučevanja vesoljstva.

HRUŠČEV BO VODIL SOVJETSKO DELEGACIJO

Kakor poroča agencija TASS, bo na jesensko zasedanje Generalne skupščine Organizacije združenih narodov, vodil sovjetsko delegacijo predsednik vlade Nikita Hruščev.

Delegacijo avstrijske vlade na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine OZN bosta vodila zunanji minister Bruno Kreisky in državni sekretar Franz Gschnitzer. V delegaciji je tudi nekaj več izvedencev za vprašanje Južne Tirolske.

MED ANKARO IN MOSKVO

Predsednik sovjetske vlade Nikita Hruščev in predsednik turške republike general Gursel sta izmenjala poslanici, v kateri sta izrazila željo, da bi se izboljšali odnosi med obema državama. Besedili obeh poslanic, ki sta jih Hruščev in Gursel izmenjala v juniju in juliju, je objavila sovjetska agencija TASS.

Hruščev je v osebni poslanici šefu turške države izrazil zadovoljstvo nad izjavami predsednika Gursela o možnostih in o pripravljenosti za zboljšanje odnosov med obema državama. Hruščev je hkrati izrazil mnenje, da bi bili medsebojni odnosi še bolj iskreni, če bi se Turčija postavila na nevtralno stališče.

»Suhi« trening v brozgi resda ni prijeten, toda tudi to mora biti, če hočejo igrati nogomet

Pred republiškem prvenstvom v rokometu

Računamo na šesto mesto

Razgovor s trenerjem Mladosti Mihom Poljko

Jutri se bo 10 moških ekip prvič srečalo za točke v republiški rokometni ligi v sezoni 1960/61. Skupaj z osmorico najboljših z lanskega prvenstva bosta tekmovala tudi Olimpija iz Ljubljane in Partizan iz Brežic, ki sta si družbo najboljših prislužila na kvalifikacijah. Gorenjsko tudi letos zastopa le kranjska Mladost, ker Tržičani na izbirnih tekmah niso uspeli. Trener Kranjčanov **Miha Poljka** nam je v intervjuju povedal nekaj več o ekipi Mladosti.

Kakšne so bile vaše priprave pred začetkom prvenstva?

Zadnji mesec pred ligo smo kar resno trenirali, predvsem smo nabirali kondicijo.

Ali boste zaigrali v isti postavi kot lani?

Ne, sprememb bo kar precej. Colnar in Arh bosta odšla jeseni k vojakom, pa tudi na Petriča ne moremo povsem računati, ker se bo verjetno bolj posvetil košarki. Zato smo morali vključiti v moštvo nekaj novih igralcev. Iz Iskre je prestopil Vagaja, od naše tretje ekipe pa bo igral Ankele. Prav tako letos resno računamo na Janeza Soteljška, rezervni vratar pa bo Čebulj. Prvi vratar bo sedaj Bernard, medtem ko bo Bevk nastopil kot igralec.

Lani ste bili po odličnem začetku v jeseni peti ob zaključku prvenstva. Kako pa menite, da se boste po vseh teh spremembah uvrstili letos?

Računamo na 6. mesto. Jeseni še ne bo šlo prav dobro — spomladi, ko bomo vigrani, pa mislim, da bomo zaigrali bolje.

Imate morda še kakšne težave?

Seveda, to je igrišče. Doslej smo igrali na slabem terenu iz ugaskov, zato smo pričeli graditi novo igrišče, ki naj bi bilo asfaltirano. Precej smo opravili sami, saj smo delali prostovoljno več kot mesec dni. Toda potem se je ustavilo in se še danes ni nič izboljšalo. Mislim, da bi klubsko vodstvo moralo nekaj ukreniti, da se igrišče le dogradi, pri tem pa naj bi priskočila na pomoč tudi centralna uprava.

Športna igrišča so v Kranju res pereč problem, ki se ne da rešiti le z dobro voljo in prostovoljnim delom, kot so to hoteli rokometaši Mladosti. — Potrebna so še finančna sredstva ter pomoč in uvidevnost klubskega in centralnega vodstva društva. Vendar je že samoiniciativa in prostovoljno delo, ki so ga opravili člani rokometnega kluba, dovolj izpodbudno zato, da stadion Mladosti ob podpori ljudi, ki so za to odgovorni, končno vendarle dobi prepotrebno rokometno igrišče, ki bo primernejše za igro kot je sedanje, hkrati pa bo še povečalo širitve rokometa v tem delu Kranja.

L. Stružnik

Rokometaši gredo v Maribor

V prvi tekmi republiške rokometne lige se bodo igralci kranjske Mladosti pomerili jutri z Branikom v Mariboru.

DREVI — BRANIK : TRIGLAV

Danes zvečer ob 19. uri bo na igrišču Triglava v Savskem logu prvenstvena tekma košarkarske lige med Branikom iz Maribora in domačim Triglavom. Obeta se zanimivo srečanje, v katerem se bodo gostje, ki so prav sedaj v zelo dobri formi, skušali oddolžiti za spomladanski poraz v Mariboru ter s tem prekiniti serije zmag Kranjčanov na domačem igrišču. Triglavani trenutno niso v najboljši formi,zato jih klub prednosti domačega igrišča tokrat ne smemo šteti za zanesljivega favorita.

LJUDJE IN DOGODKI

VRENJE NA BLIŽNJEM VZHODU

V merjenju sil med obema blokoma je Bližnji vzhod že od nekdaj izredno občutljivo področje, predvsem zaradi svojega strateškega položaja, pa tudi zaradi gospodarskih interesov, ki jih nekatere zahodne države na vsak način hočejo ohraniti zase. Odtod si lahko razlagamo sueško kampanjo v letu 1956, intervencijo ameriških čet v Libanonu in britanskih v Jordanu pred dvema letoma.

Večina držav na Bližnjem vzhodu se je sicer opredelila za politiko nepovezovanja z bloki, za politiko aktivnega sodelovanja z vsakomur, ki je pripravljen spoštovati njihovo nacionalno suverenost in enakopravnost. V deželah pa, ki so se več ali manj podredile tujim vplivom — v Jordanu in v Iranu — je prav v teh dneh prišlo do resnih notranjih pretresov. V Jordanu je bil storjen atentat na ministrskega predsednika Madžalija in njegove sodelavce, pri čemer je bil Madžali ubit. Ubitih in hudo ranjenih je bilo tudi več visokih jordanskih funkcionarjev. V Iranu pa je dosedanji premier Egbal moral odstopiti spričo splošnega negodovanja zaradi potvorb na parlamentarnih volitvah, ki so jih pravkar izvajali. Novi predsednik Šerif Emami je že ukazal ustaviti volitve, šah Riza Pahlevi pa je izdal ukaz, naj vsi poslanci, ki so bili na volitvah že »izvoljeni«, odstopijo.

Kakorkoli nekateri poskušajo zvaliti krivdo za dogodke v Jordanu in Iranu na Združeno arabsko republiko, je jasno, da je osnovni vzrok za tako stanje v obeh deželah, predvsem vmešavanje zahodnih sil v njune notranje zadeve. Dogodki so rezultat splošnega odpora ljudi proti politiki povezovanja z bloki, proti politiki hladne vojne. Haza Madžali je bil eden največjih zagovornikov zahodne, zlasti britanske politike na Bližnjem in Srednjem vzhodu in je svoj čas že moral odstopiti kot predsednik jordanske vlade, ko je propadel s poskusom, da bi Jordan privedel v Bagdadsko zvezo. Tudi Iran vodi izrazito blokovsko politiko in je član CENTO in SEATO pakta. Morda nikjer bolj kot prav v tej deželi — zaradi njenega zemljepisnega položaja in močne zaostalosti — taka politika prihaja v nasprotje z realnimi smotri in koristmi ljudstva. Zato je na volitvah nacionalistična stranka izgubila mnogo glasov, ki so jih skušali pridobiti s potvorbami.

Interes notranjega gospodarskega in družbenega življenja kot tudi mednarodne afirmacije vse bolj terja od vsake države, da vodi svojo notranjo in zunanjo politiko, da ni le privesek in orodje neke tuje politike. To so dokazali dogodki na Koreji, pa pozneje v Turčiji. To dokazujejo tudi sedanji dogodki na Bližnjem vzhodu.

Povsem jasno je, da poskusi velikih sil, da bi se vmešale v notranje zadeve drugih držav pomenijo stalen izvor nemirov in s tem stalno nevarnost za svetovni mir.